

ความรู้ของผู้บริโภคเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้นในร้านยา

นสภ.ภาคเทพ	วิบูลชัยชีพ	5336768033
นสภ.อรورا	บุญรัตน์กรกิจ	5336807933

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

โครงการปริญญาโทนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
เภสัชศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางเภสัชกรรม
คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2558

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

Consumer knowledge of turmeric herbal products in drugstore

Panuthep Viboonchaicheep 5336768033

Onvara Boonratanakornkit 5336807933

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Senior Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Doctor of Pharmacy Program in Pharmaceutical Sciences
Chulalongkorn University
2015

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)

are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

หัวข้อโครงการปริญญาโท

ความรู้ของผู้บริโภคเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรเข้มข้นในร้านยา

นิสิตผู้ดำเนินโครงการ

นายภาณุเทพ วิบูลชัยชีพ รหัสประจำตัวนิสิต 5336768033

นางสาวอรรวรา บุญรัตน์กรกิจ รหัสประจำตัวนิสิต 5336807933

สาขาวิชา/ภาควิชา

การบริหารทางเภสัชกรรม / เภสัชเวชและเภสัชพฤกษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ผศ. ภญ. ดร.สรกนก วิมลมังคั่ง

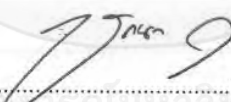
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ภก.ศุภฤกษ์ โกวินธนาพัฒน์

คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้โครงการปริญญาโทฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเภสัชศาสตร์บัณฑิต

..... คณบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เภสัชกรหญิง ดร.รุ่งเพชร สุกบุรณศิริ)

..... รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เภสัชกรหญิง ดร.รัตยา ลือชาพุฒิพร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท
(ผศ. ภญ. ดร.สรกนก วิมลมังคั่ง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ภก.ศุภฤกษ์ โกวินธนาพัฒน์)

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

โครงการลำดับที่ 33
ปีการศึกษา 2558

บทคัดย่อปริญาานิพนธ์

ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) : ความรู้ของผู้บริโภคเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรเข้มข้นในร้านยา
ชื่อโครงการ (ภาษาอังกฤษ) : Consumer knowledge of turmeric herbal products in drugstore
หัวหน้าโครงการ : นายภาณุเทพ วิบูลย์ชีพ รหัสประจำตัวนิสิต 5336768033
ผู้ร่วมโครงการ : นางสาวอรุรธา บุญรัตน์กรกิจ รหัสประจำตัวนิสิต 5336807933
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. ญญ. ดร.สรกนก วิมลมังคัง, ผศ.ศุภฤกษ์ โกวิธธนาพัฒน์
สาขา/ภาควิชา : การบริหารทางเภสัชกรรม/ เภสัชเวทและเภสัชพฤกษศาสตร์

ประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการใช้สมุนไพรนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริโภคสมุนไพร นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรยังมีหลายรูปแบบที่อาจมีข้อบ่งชี้ที่ต่างกัน ดังนั้นผู้บริโภคจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อให้สามารถตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ได้อย่างถูกต้อง งานวิจัยนี้จึงได้สำรวจความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรเข้มข้นในร้านขายยาของผู้บริโภคเพื่อให้ทราบพื้นฐานความรู้ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค และเปรียบเทียบระดับความรู้ของผู้บริโภคก่อนและหลังการให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ โดยคาดหวังว่าผู้ที่ได้รับความรู้ที่ถูกต้องจะตระหนักถึงข้อมูลความปลอดภัยในการใช้สมุนไพรและสามารถตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับความต้องการ

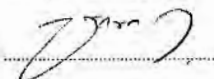
จากการวิจัยพบว่าผู้ร่วมวิจัยมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ค่อนข้างต่ำโดยมีคะแนนประมาณร้อยละ 30 เท่านั้น แต่เมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้านความรู้จะพบว่าผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ด้านสรรพคุณมากที่สุด (ร้อยละ 53.33) ตามด้วยด้านคุณภาพวัตถุดิบ (ร้อยละ 38.33) ด้านขนาดวิธีใช้ (ร้อยละ 27.78) ด้านสารสำคัญ (ร้อยละ 26.67) และด้านข้อห้ามและข้อควรระวัง (ร้อยละ 12.22) ตามลำดับ บอกเป็นนัยได้ว่าผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรเข้มข้นยังขาดความตระหนักถึงข้อมูลด้านคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์สมุนไพร นอกจากนี้ยังพบว่าระดับความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์นี้ไม่ขึ้นกับระยะเวลาการใช้สมุนไพรและระดับการศึกษาของผู้บริโภค งานวิจัยยังพบว่าการให้ความรู้กับผู้ร่วมวิจัยสามารถเพิ่มความรู้ให้กับผู้เข้าร่วมการวิจัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 90.54 และมีคะแนนเพิ่มขึ้นในทุกด้านความรู้ โดยเฉพาะด้านข้อควรระวังและข้อห้าม และสอดคล้องกับผลการประเมินความรู้ด้วยตนเองของผู้ร่วมวิจัยที่ผู้ร่วมวิจัยเห็นว่าตนเองมีความรู้ด้านข้อควรระวังและข้อห้ามใช้เพิ่มขึ้นมากที่สุด ข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการกระตุ้นให้ผู้บริโภคตื่นตัวในเรื่องความปลอดภัยในการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นเรื่องจำเป็น และกระบวนการให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรควรได้รับการส่งเสริมเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้สมุนไพรกับผู้บริโภค

ฝ่ายวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลายมือชื่อนิสิต

ภาณุเทพ วิบูลย์ชีพ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญาานิพนธ์ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญาานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

Project No. 33
Academic year 2015

Abstract

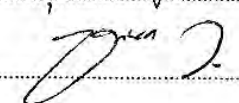
Senior project title : Consumer knowledge of turmeric herbal products in drugstore
Students' name : Mr. Panuthep Viboonchaicheep 5336768033
: Miss Onvara Boonratanakornkit 5336807933
Advisor/Co-advisor : Asst. Prof. Dr. Sornkanok Vimolmangkang, Mr. Supalerk Kowinthanaphat
Field/ Department : Pharmaceutical care/ Pharmacognosy and Pharmaceutical Botany

Efficacy and safety from using herbs are very important for the consumers. Besides, a single herb may have different indications due to myriad of herbal formulations. Therefore, consumers should have product knowledge in order to choose the product correctly. This research explored the consumers' knowledge about turmeric herbal products in drugstore to know their background about the products and compared the level of consumers' knowledge before and after educating them about the products by expecting that educated participants could select the right product to their need.

The results revealed that participants' knowledge about the turmeric herbal products is quite low, with the average score only 30%. When considering each aspect of knowledge, it showed that the participants have known about indications very well (53.33%), followed by raw materials (38.33%), dosage (27.78%), the active substances (26.67%), and the precautions and contraindications (12.22%), respectively. It implied that consumers are lack of awareness in the efficacy and safety of the products. Moreover, the level of knowledge is not depending on the length of use and the education level. In addition, educating the participants can significantly increase their knowledge with the score rising to 90.54% and the score increased in every aspect of knowledge, particularly in 'precautions and contraindications' aspect. This result was in consistence with the result of the self-evaluated knowledge assessment by participants in which they thought that their knowledge in precautions and contraindications had been increased the most. Altogether, these results indicates that consumers' awareness stimulation in the safety of using herbal products is necessary and the educating process of knowledge about herbal products should be promoted for the consumers' safety of herbal use.

Faculty of Pharmaceutical Sciences
Chulalongkorn University

Student's signature
Advisor's signature

บทคัดย่อ วิบูลย์ชีพ

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด
The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาโครงการปริญญาโทฉบับนี้ คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษัชรหญิง ดร.สรณก วิมลมังคัง ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา และ เกษัชร ศุภฤกษ์ โกวินธนาพัฒน์ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของโครงการนี้ ตลอดจนให้ความรู้และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งจนทำให้โครงการสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภก.สุรพงษ์ เก็งทอง, รองศาสตราจารย์ เกษัชรหญิง ดร.สุรตนา อำนวยผล และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษัชรหญิง ดร. ทักษิณา ชวนอาษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่สละเวลาในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของภาษา และพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณสถานปฏิบัติการชุมชน (ไอสดศาลา) และร้านขายยาองค์การเภสัชกรรม สาขานนพระราม 6 ที่อนุญาตให้ใช้สถานที่ในการดำเนินงานวิจัยนี้ และงานวิจัยนี้จะสำเร็จไม่ได้เลยหากขาดผู้เข้าร่วมงานวิจัยทุกท่าน จึงขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ในภาควิชาเภสัชเวชและเภสัชพฤกษศาสตร์ที่กรุณาให้ความสะดวกในการทำโครงการวิจัยนี้

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทฉบับนี้ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทฉบับนี้ที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

คำนำ

ในปัจจุบันนี้ประชาชนได้หันมารักษาสุขภาพกันมากขึ้นโดยเลือกใช้วิธีการที่หลากหลาย ซึ่งการใช้สมุนไพรก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ประชาชนให้ความสนใจเป็นอย่างมาก จึงส่งผลให้เกิดผลิตภัณฑ์หลากหลายรูปแบบที่ทำมาจากสมุนไพร ทั้งนี้เนื่องจากการเพิ่มขึ้นมากของผลิตภัณฑ์สมุนไพร รวมทั้งการที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย จึงอาจทำให้เกิดความรู้หรือความเข้าใจที่ผิดต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรได้ ซึ่งจะนำไปสู่การใช้ที่ผิด ทำให้ไม่ได้ประสิทธิภาพตามที่ต้องการหรืออาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ได้ ดังนั้นทางคณะผู้จัดทำจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีความรู้ต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพร ซึ่งในกรณีนี้จะกล่าวถึงผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้นเนื่องจากเป็นสมุนไพรที่มีสรรพคุณที่หลากหลายและจะแตกต่างกันตามแต่ละรูปแบบผลิตภัณฑ์จึงอาจทำให้เกิดการใช้ที่ผิดได้ โดยปริยญาณิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำการสำรวจความรู้ของผู้บริโภค และมีการให้ความรู้ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการใช้อ้างอิงและเพื่อนำมาสรุปถึงความสำคัญของความรู้ต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้น

ทางคณะผู้จัดทำหวังว่า ปริยญาณิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มาศึกษาไม่มากก็น้อย หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

คณะผู้จัดทำ

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริยญาณิพนธ์ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริยญาณิพนธ์ที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
คำนำ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	4
1.4 ประโยชน์ของการวิจัย.....	5
1.5 กรอบแนวความคิดการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 ขมื่นชั้น.....	6
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค.....	27
3 เครื่องมือวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย.....	31
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	31
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
3.3 วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	33
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	33
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
3.7 การพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	36
4 ผลการวิจัย.....	37
4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริโภคสมุนไพรและชนิดของผลิตภัณฑ์ที่เลือกซื้อในร้านยา.....	37
4.2 ความรู้ของผู้บริโภคก่อนการให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์.....	40
4.3 ความรู้ของผู้บริโภคหลังการให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์.....	49
4.4 การประเมินความรู้ของผู้บริโภคด้วยตนเอง (Self-assessment).....	50
5 อภิปรายผลการวิจัย.....	52
6 สรุปผลการวิจัย.....	58

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เอกสารอ้างอิง.....	60
ภาคผนวก.....	70
ภาคผนวก ก.....	71
ภาคผนวก ข.....	77
ภาคผนวก ค.....	93

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ประเด็นมาตรฐานสมุนไพรมันชั้นที่กำหนดไว้ใน THP.....	9
ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมวิจัยแสดงในรูปแบบจำนวนและอัตราส่วนร้อยละ.....	38
ตารางที่ 3 ผลคะแนนการวัดความรู้ในแต่ละด้านก่อนการให้ความรู้.....	41
ตารางที่ 4 จำนวนผู้ร่วมวิจัยและคะแนนเฉลี่ยความรู้แบ่งตามประสบการณ์การใช้ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมันชั้นของผู้ร่วมวิจัย.....	43
ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ยความรู้ของผู้บริโภคในแต่ละด้านแบ่งตามรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ใช้.....	48
ตารางที่ ก1 คะแนนความรู้เฉลี่ยของผู้บริโภคแยกตามเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา.....	71
ตารางที่ ก2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคะแนนความรู้แต่ละด้านกับประสบการณ์ การใช้สมุนไพรมันด้วยวิธี One-way ANOVA.....	74
ตารางที่ ก3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคะแนนความรู้แต่ละด้านกับระดับการศึกษา ด้วยวิธี One-way ANOVA.....	75
ตารางที่ ก4 ผลการวิเคราะห์ความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปจากก่อนและหลังการได้รับความรู้ โดยการประเมินตนเองของผู้บริโภค ด้วยวิธี Paired T-test.....	76

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 การเปรียบเทียบความรู้ของผู้บริโภคที่เคยใช้ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันด้วยระยะเวลาที่ต่างกัน.....	44
ภาพที่ 2 การเปรียบเทียบความรู้ของผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน.....	47
ภาพที่ 3 เปรียบเทียบร้อยละของคะแนนก่อนและหลังการให้ความรู้ของผู้บริโภค.....	50
ภาพที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนประเมินความรู้ของผู้บริโภคด้วยตนเองก่อนและหลังการให้ความรู้.....	51

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสมุนไพรเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการรักษาสุขภาพทั้งในแง่การนำมาใช้รักษาโรครวมทั้งการใช้เป็นอาหารเสริม ซึ่งนับเป็นทางเลือกที่ผู้คนหันมาสนใจมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้เกิดผลิตภัณฑ์สมุนไพรหลากหลายชนิด เกิดการคิดค้นหาสมุนไพรใหม่มาใช้มากขึ้น หรือมีรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งผลิตภัณฑ์สมุนไพรสามารถหาซื้อได้ง่ายในท้องตลาด ดังนั้นเพื่อให้การเลือกซื้อหรือเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรของผู้บริโภคมีความถูกต้องเหมาะสม การมีความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดการรักษาที่มีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคควรคำนึงถึงนั้น ได้แก่ สรรพคุณ ขนาดที่ใช้ อาการข้างเคียง ข้อห้ามใช้ การเกิดอันตรกิริยากับยาอื่น และคุณภาพของวัตถุดิบที่นำมาผลิต เนื่องจากสมุนไพรชนิดหนึ่งอาจมีสรรพคุณได้มากกว่าหนึ่งอย่าง ขึ้นกับส่วนที่ใช้หรือวิธีการเตรียมรูปแบบผลิตภัณฑ์ เช่นเดียวกับยาแผนปัจจุบันทั่วไป การรับประทานยาสมุนไพรอาจทำให้เกิดผลข้างเคียงจากการใช้ยาและสามารถเกิดอันตรกิริยาได้กับยาอื่น ซึ่งหากผู้บริโภคมีการรักษาโรคด้วยยาแผนปัจจุบันอยู่ โดยเฉพาะโรคเรื้อรังที่ต้องรับประทานยาเป็นประจำก็ควรคำนึงถึงสิ่งนี้เป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้วัตถุดิบสมุนไพรที่มีคุณภาพก็ส่งผลต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ด้วย จะเห็นได้ว่าความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์มีความสำคัญต่อการใช้ผลิตภัณฑ์ได้อย่างถูกต้องของผู้บริโภค อย่างไรก็ตามงานวิจัยส่วนใหญ่ที่ผ่านมามุ่งเน้นในการค้นหาแรงจูงใจในการ

**บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด**

**The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.**

เลือกใช้ยาแผนโบราณ¹⁻³ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการสำรวจความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรของผู้บริโภคในร้านขายยา เพื่อตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค และศึกษาว่าการให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้องสามารถช่วยให้ผู้บริโภคเลือกผลิตภัณฑ์ได้อย่างเหมาะสม ในการศึกษาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาศิลปะผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้นเพียงหนึ่งชนิดเพื่อเป็นตัวแทนของสมุนไพรอื่น เนื่องจากขมิ้นชันเป็นหนึ่งในบรรดาผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่เป็นที่นิยมและมีวางจำหน่ายอย่างแพร่หลาย อีกทั้งเป็นสมุนไพรที่มีการนำมาใช้ในหลายสรรพคุณ ทำให้มีข้อบ่งใช้ที่หลากหลาย และถูกจัดเป็นยาพัฒนาจากสมุนไพรในบัญชียาจากสมุนไพร บัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ. 2556⁴

ขมิ้นชัน(Turmeric) มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Curcuma longa* Linn. วงศ์ Zingiberaceae เป็นพืชล้มลุก มีเหง้าอยู่ใต้ดิน ส่วนเนื้อในของเหง้ามีสีเหลืองเข้มจนถึงสีแดงจัด มีกลิ่นหอมเฉพาะตัว มีสารสำคัญในกลุ่มเคอร์คูมินอยด์ (Curcuminoid) และน้ำมันหอมระเหย โดยส่วนของเหง้าเป็นส่วนที่นำมาใช้มีสรรพคุณหลากหลาย อาทิเช่น ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ⁶ ฤทธิ์ในการต้านการอักเสบ⁵ ช่วยในระบบย่อยอาหาร ป้องกันมะเร็งในลำไส้⁶ เป็นต้น ดังนั้นจึงมีการนำขมิ้นชันมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดมีข้อบ่งใช้ที่แตกต่างกันตามรูปแบบและสารสำคัญในผลิตภัณฑ์ เช่น รูปแบบผงขมิ้นชันแคปซูล และสารสกัดจากขมิ้นชันที่มีส่วนประกอบของเคอร์คูมินอยด์เท่านั้น โดยสรรพคุณของผงขมิ้นชันแคปซูลนั้น ใช้สำหรับบรรเทาอาการแน่นจุกเสียด ท้องอืด ท้องเฟ้อ ในขณะที่สารสกัดจากขมิ้นชันมีสรรพคุณในเรื่องการบำรุงร่างกาย เป็นสารต้านอนุมูลอิสระ บำรุงสมอง บำรุงตับ^{7,8}

นอกจากจะมีสรรพคุณมากมายแล้วสมุนไพรขมิ้นชันยังอาจทำให้เกิดปัญหาที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการใช้ได้โดยสามารถทำให้เกิดอาการข้างเคียง เกิดอันตรกิริยากับยาอื่นได้ รวมถึงปัญหา

วัตถุประสงค์ของการป้อนด้วยโลหะหนัก อาการข้างเคียงที่เกิดจากการใช้สมุนไพรขมิ้นชัน เช่น คลื่นไส้
บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

ท้องเสีย ปวดหัว⁹ และมีการศึกษาในสัตว์ทดลองพบว่าเมื่อใช้ในขนาดที่สูงอาจมีผลต่อการทำงานและโครงสร้างของตับได้⁶ ทั้งยังไม่มีข้อมูลความปลอดภัยสำหรับการใช้ในเด็ก สตรีมีครรภ์ และสตรีให้นมบุตร รวมถึงปัญหาในเรื่องของอันตรกิริยากับโรคประจำตัวและยาแผนปัจจุบันหลายชนิด เช่น เมื่อใช้ร่วมกับยากลุ่มที่มีผลต่อการแข็งตัวของเลือดจะเสริมฤทธิ์ทำให้เลือดแข็งตัวช้าลง¹⁰ เมื่อใช้ร่วมกับยายับยั้งการหลั่งกรดจะลดประสิทธิภาพของยาดังกล่าวเนื่องจากไขมันชั้นสามารถเพิ่มการหลั่งกรดของกระเพาะอาหารได้¹⁰ และยังสามารถเสริมฤทธิ์ของยาลดระดับน้ำตาลในเลือดได้อีกด้วย¹⁰⁻¹² นอกจากนี้ในผู้ที่มีปัญหาโรคหัวใจในฤดูแล้งยังควรหลีกเลี่ยงการใช้สมุนไพรขมิ้นชันด้วยเนื่องจากขมิ้นชันมีฤทธิ์กระตุ้นการสร้างน้ำดีจากตับซึ่งจะยิ่งทำให้เกิดการอุดตันมากขึ้นได้¹³ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องการปนเปื้อนสาร เช่น สารหนู แคดเมียม ตะกั่ว และปรอท¹⁴ ซึ่งควรได้รับการควบคุมในขั้นตอนการผลิต

เนื่องจากสมุนไพรได้รับความนิยมในการใช้เพิ่มขึ้น ประกอบกับผลิตภัณฑ์หาซื้อได้ง่ายในท้องตลาด หากแต่การใช้สมุนไพรมีข้อควรระวังในการใช้มากมายดังที่กล่าวข้างต้น ดังนั้นผู้บริโภคจึงควรมีความรู้เพียงพอเพื่อให้สามารถใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรได้อย่างถูกต้อง ย่อมส่งผลให้เกิดประโยชน์และความปลอดภัยกับผู้บริโภค ในการวิจัยนี้คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชันของผู้บริโภคในร้านยาในแง่ต่างๆ เพื่อให้ทราบระดับความรู้ของผู้บริโภคที่ซื้อหรือสนใจจะซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพร พร้อมทั้งให้ความรู้และทดสอบความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชันของผู้บริโภค เพื่อศึกษาผลของการให้ความรู้ต่อระดับความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรของผู้บริโภค ซึ่งการศึกษานี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อและเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับสมุนไพร กับ อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การใช้สมุนไพรของผู้บริโภค โดยผลิตภัณฑ์ที่ทางผู้วิจัยเลือกใช้คือ ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชัน **บทความย่อและเพิ่มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นเพิ่มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด**

อภัยภูเบศร, ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันแคปซูล GPO และ ผลิตภัณฑ์สารสกัดขมิ้นชัน Antiox® การเลือกศึกษาในผลิตภัณฑ์ทั้งสามชนิดนี้เนื่องจากสามารถใช้เป็นตัวแทนผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันที่มีรูปแบบผลิตภัณฑ์และมาตรฐานต่างกัน โดยผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันอภัยภูเบศร และผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันแคปซูล GPO เป็นรูปแบบผงสมุนไพรเช่นเดียวกัน แต่ต่างกันที่ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันอภัยภูเบศร ไม่มีการระบุปริมาณสารสำคัญ ในขณะที่มีการระบุในผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันแคปซูล GPO ซึ่งเป็นจุดที่เป็นความต่างของมาตรฐานผลิตภัณฑ์ แม้ว่าทั้งสองผลิตภัณฑ์จะขึ้นทะเบียนเป็นยาแผนโบราณเหมือนกัน ซึ่งไม่มีข้อบังคับให้ระบุปริมาณสารก็ตาม หากแต่ปริมาณสารสำคัญเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพอย่างหนึ่งของผู้บริโภคอาจไม่ได้คำนึงถึง สำหรับผลิตภัณฑ์สารสกัดขมิ้นชัน Antiox® ในการศึกษาครั้งนี้ใช้เป็นตัวแทนรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ต่างไปจากสองผลิตภัณฑ์แรก โดยอยู่ในรูปสารสกัดที่มีความเข้มข้นสูงกว่าชนิดผงสมุนไพร เนื่องจากรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ต่างกันจะมีข้อบ่งใช้ที่ต่างกัน อาจทำให้เกิดความสับสนกับผู้บริโภค ผู้วิจัยจึงมีความสนใจสำรวจความรู้ความเข้าใจของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรต่างชนิดกัน นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้เป็นที่รู้จักแพร่หลายและมีจำหน่ายในร้านยาที่ทำวิจัยจึงมีความสะดวกในการเก็บข้อมูล

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชันของผู้บริโภค
2. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้บริโภคหลังการให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชัน

1.3 สมมติฐานการวิจัย

การให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชันจะช่วยให้ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อผลิตภัณฑ์

สมุนไพรขมิ้นชันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

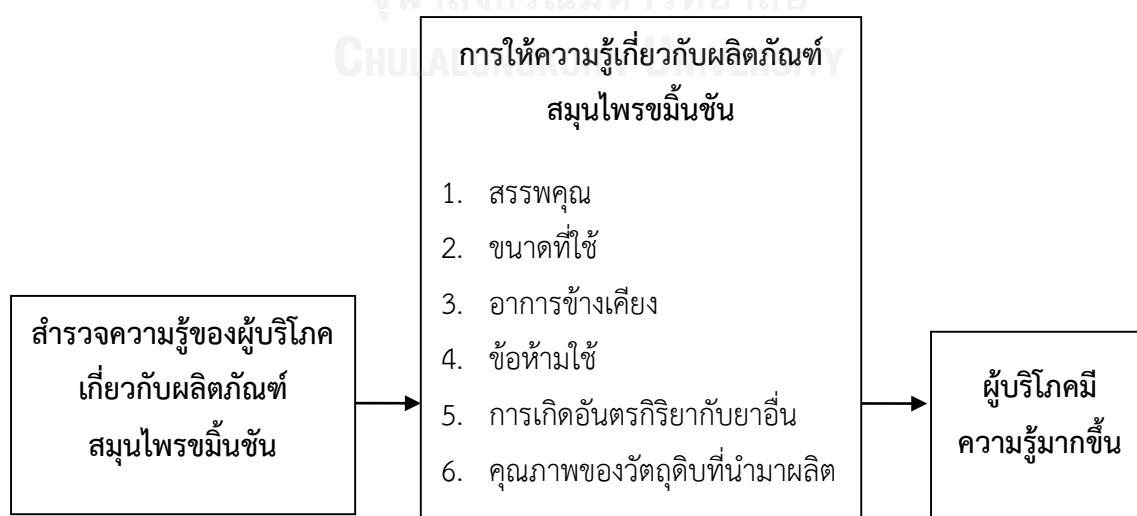
**บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด**

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

1.4 ประโยชน์ของการวิจัย

การใช้สมุนไพรได้อย่างถูกต้องจะส่งผลต่อประสิทธิผลและความปลอดภัยในการใช้ของผู้บริโภค ข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้ยาสมุนไพรและความรู้ที่ผู้บริโภคมีต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้น สามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นอ้างอิงถึงลักษณะกลุ่มประชากรที่นิยมใช้สมุนไพร ระดับความรู้ที่มีต่อ ผลิตภัณฑ์กับการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพร ชั้นชั้นต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ ซึ่งงานวิจัยมุ่งเน้นให้เกิดความตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้ และสามารถเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม ทั้งยังเป็นข้อมูลแก่ผู้สนใจทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการรณรงค์การให้ความรู้ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพร เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้แก่ผู้บริโภค

1.5 กรอบแนวความคิดการวิจัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ขมิ้นชัน

ขมิ้นชัน (Turmeric) จัดเป็นพืชในวงศ์ Zingiberaceae มีชื่อเรียกทางวิทยาศาสตร์ว่า *Curcuma longa* Linn. มีชื่ออื่นๆเช่น ขมิ้น(ชื่อเรียกโดยทั่วไป) ขมิ้นแกง ขมิ้นหยวก ขมิ้น ตายอ สะยอ หมิ้น (ชื่อเรียกทางภาคใต้) ขมิ้นหัว (ชื่อเรียกทางเชียงใหม่)⁶

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์⁶

เป็นพืชไม้ล้มลุก สูง 30-90 เซนติเมตร มีเหง้าอยู่ใต้ดินมีลักษณะเป็นรูปไข่มีแขนงรูปทรงกระบอกแตกออกด้านข้าง 2 ด้านตรงกันข้าม เนื้อในเหง้ามีสีเหลืองเข้มจนถึงสีแดงจัด มีกลิ่นหอมเฉพาะตัว ใบจะเป็นใบเดี่ยว รูปรียาว ปลายแหลมคล้ายใบพุทธรักษาออกจากเหง้าแบบเรียงสลับ เวียนเป็นรูปรีคมี ขนาดใบกว้าง 12-15 เซนติเมตร ยาว 30-40 เซนติเมตร ไม่มีลำต้นเหนือดิน ดอกและช่อจะแทงออกจากเหง้าแทรกขึ้นมาระหว่างก้านใบ กลีบดอกสีเหลืองอ่อน ใบประดับสีเขียวอ่อน หรือสีนวล บานครั้งละ 3-4 ดอก ผลรูปกลมมี 3 พู

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

สารสำคัญ⁶

ขมิ้นชันจัดเป็นพืชที่มีสรรพคุณและมีประโยชน์มากมาย ซึ่งในขมิ้นชันจะประกอบไปด้วย สารสำคัญหลักดังนี้

1. สารกลุ่มเคอร์คูมินอยด์ (Curcuminoids) ประกอบด้วย เคอร์คูมิน (Curcumin), Monodesmethoxycurcumin, Bisdsmethoxycurcumin
2. น้ำมันระเหยง่าย (Volatile oil) มีสีเหลืองอ่อน สารหลักคือเทอร์เมอร์โอน (Turmerone) 60%, ซิงจิบเอร์รีน (Zingiberene) 25%, Borneol, Camphene, 1, 8 Ciniol , Sabinene, Phellandrene

ส่วนที่นำมาใช้และสรรพคุณตามตำราแพทย์แผนไทย⁶

ส่วนสำคัญที่นำมาใช้ของขมิ้นชันคือ ส่วนของเหง้า คนไทยใช้เหง้าขมิ้นชันทั้งสดและแห้งมาใช้ในการประกอบอาหารและแต่งกลิ่น สี และรส นอกจากนี้ตามตำราแพทย์แผนไทยยังใช้ขมิ้นชันในการรักษาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ จุกเสียด รักษาแผลสด โรคผิวหนังผื่นคัน รวมทั้งใช้เป็นเครื่องสำอาง ประทินผิว

การปลูกและการพัฒนาคุณภาพ⁶

ขมิ้นชันเป็นพืชที่ชอบอากาศร้อนและความชุ่มชื้น ดินที่เหมาะสมในการปลูกคือ ดินร่วนซุย ควรมีธาตุไนโตรเจนในดินเพราะจะทำให้ปริมาณสารเคอร์คูมินเพิ่มสูงขึ้น พบว่า การปลูกในดินที่มา

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

จากต่างสถานที่กัน จะทำให้ขมิ้นชันมีปริมาณสารเคอร์คูมินไม่เท่ากัน ส่วนระยะเวลาที่เหมาะสมในการเริ่มเก็บเกี่ยวคือ ประมาณ 5 เดือนหลังจากการปลูก เมื่อขมิ้นชันอายุ 10 เดือนจะพบปริมาณเคอร์คูมินเพิ่มขึ้นสูงสุด

การระบุและจำแนกสายพันธุ์¹⁵

ขมิ้นชันทั่วโลกมีมากกว่า 50 สายพันธุ์ ส่วนมากมาจากอินเดีย ซึ่งการจำแนกสายพันธุ์จะใช้คุณสมบัติต่างๆทางด้านรูปร่าง ลักษณะ ขนาด สี กลิ่น และอายุเหง้าที่สมบูรณ์พร้อมเก็บเกี่ยว (Maturity of rhizome) งานรวบรวมสายพันธุ์ขมิ้นชันในไทยมีน้อยมาก โดยในปี พ.ศ. 2543 ได้มีรายงานผลการรวบรวมพันธุ์ปลูกไว้ที่ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง ของกรมวิชาการเกษตรจำนวน 10 สายพันธุ์ พบว่าทั้ง 10 สายพันธุ์ มีผลผลิตใกล้เคียงกัน

ข้อกำหนดมาตรฐานคุณภาพของขมิ้นชัน⁶

ข้อกำหนดมาตรฐานของ Thai Herbal Pharmacopeia I (THP) สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดโดยองค์การอนามัยโลกปี พ.ศ.2542 ที่กำหนดไว้ว่า ต้องมีสารเคอร์คูมินอยดไม่น้อยกว่า 3% และน้ำมันหอมระเหยไม่น้อยกว่า 4% ส่วน THP มีการระบุประเด็นมาตรฐานของเหง้าขมิ้นชันที่ใช้สำหรับการผลิตยา ว่าต้องมีส่วนประกอบต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 1

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ตารางที่ 1 ประเด็นมาตรฐานสมุนไพรชั้นที่กำหนดไว้ใน THP

ประเด็นมาตรฐาน	ไม่เกิน (%w/w)	ไม่น้อยกว่า (%w/w)
ปริมาณสิ่งแปลกปลอม	2.0	
ปริมาณความชื้น	10.0	
ปริมาณเถ้ารวม	8.0	
ปริมาณเถ้าที่ไม่ละลายในกรด	1.0	
ปริมาณสารสกัดด้วยเอทานอล		10.0
ปริมาณสารสกัดด้วยน้ำ		9.0
ปริมาณน้ำมันหอมระเหย (%v/w)		6.0
ปริมาณเคอร์คูมินอยด์คำนวณเป็นเคอร์คูมิน		5.0

ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา

1. ฤทธิ์ต่อระบบทางเดินอาหาร

- ฤทธิ์ในการป้องกันและรักษาแผลในกระเพาะอาหาร

ผงขมิ้นชัน น้ำคั้นขมิ้นชันและสารสกัดเคอร์คูมิน สามารถป้องกันการเกิดแผลในกระเพาะอาหารในสัตว์ทดลองได้ โดยอาศัยกลไกการกระตุ้นการหลั่งเยื่อเมือก (Mucin) จากการศึกษาของ Lee CJ และคณะ¹⁶ พบว่า เคอร์คูมิน สามารถเพิ่มการหลั่ง Mucin ได้จากการกระตุ้น Mucin-secreting cells ส่วนฤทธิ์อื่นๆในการป้องกันและรักษาแผลนั้นมาจากฤทธิ์ต้านออกซิเดชัน และยับยั้ง

การหลั่งไนตริกออกไซด์ (NO) หรือ Cytokine ที่เป็นสารที่ทำให้เกิดการอักเสบ แต่หากได้รับขมิ้นชัน
บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
 are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ในปริมาณที่มากเกินไป มีแนวโน้มทำให้เกิดแผลในกระเพาะอาหารมากขึ้น ซึ่งอาจเกิดจากเคอร์คูมิน
น้อยด์ทำให้การหลั่งเมือกลดลง นอกจากนี้ยังมีรายงานว่า ar-tumerone ซึ่งเป็นสารหลักชนิดหนึ่งใน
ส่วนน้ำมันหอมระเหยของขมิ้นชันมีฤทธิ์ในการป้องกันและรักษาแผลในกระเพาะอาหารด้วย

- ฤทธิ์ลดการบีบตัวของกระเพาะอาหารและลำไส้⁶

น้ำคั้นขมิ้นชันสามารถทำให้เกิดการคลายตัวของกล้ามเนื้อเรียบและลดความตึงตัวของลำไส้

ในสัตว์ทดลอง

- ฤทธิ์ในการขับน้ำดี กระตุ้นการทำงานของน้ำย่อย และต้านการเกิดพิษต่อตับ

การศึกษาของ Deters M และคณะ¹⁷ ทำการทดลองในสัตว์ทดลองพบว่า เคอร์คูมิน และ
Bisdemethoxycurcumin มีฤทธิ์กระตุ้นการสร้างกรดน้ำดีและขับน้ำดี ทำให้การย่อยดีขึ้น ช่วยลด
อาการจุกเสียด นอกจากนี้จากการศึกษาของ Platel K และคณะ^{18, 19} ทำการทดลองในหนูทดลอง
แล้วพบว่า เคอร์คูมินสามารถกระตุ้นการทำงานของน้ำย่อยในลำไส้เล็กคือ Sucrase และ Maltase
และน้ำย่อยจากตับอ่อน เช่น Lipase และ Trypsin และยังป้องกันการเกิดพิษที่เซลล์ตับจากสารต่างๆ
ได้ด้วย

2. ฤทธิ์ลดไขมันในเลือด

การศึกษาของ Rukkumani R. และคณะ²⁰ ได้ทำการทดลองในสัตว์ทดลองพบว่า เคอร์คูมิน
และสารอนุพันธ์มีคุณสมบัติช่วยลดโคเลสเตอรอล ไตรกลีเซอไรด์ ฟอสโฟลิปิด VLDL และกรดไขมัน
และพบว่า สารสกัดขมิ้นชันจากน้ำสามารถเพิ่มจำนวนตัวรับไขมัน LDL (LDL Receptor) ซึ่งมีส่วน
ช่วยทำให้ไขมัน LDL ถูกส่งกลับเข้าไปในเซลล์และลดไขมันในเลือดลง²¹

**บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด**

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

3. ฤทธิ์ต่อระบบหัวใจและหลอดเลือด

การศึกษาในสัตว์ทดลองและหลอดทดลองของ Mohanty I. และคณะ²² พบว่า ผงขมิ้นช่วยลดการเกิดกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด โดยลดการเกิด Lipid peroxidation ในกล้ามเนื้อหัวใจและลดการเกิด Oxidative stress ได้

นอกจากนี้เนื่องจากขมิ้นชันสามารถลดโคเลสเตอรอล ไตรกลีเซอไรด์ ฟอสโฟลิปิด VLDL กรดไขมัน และยับยั้งการเกาะกลุ่มของเกล็ดเลือดทำให้มีผลในการเป็น Cardioprotective มีการศึกษาในสัตว์ทดลอง (กระต่าย) ได้รับสารสกัดขมิ้นชันในขนาดต่ำ (1.6-3.2 mg/kg body weight daily) พบว่า สามารถลด LDL โคเลสเตอรอล ไตรกลีเซอไรด์ ได้ แต่เมื่อให้ในขนาดสูงพบว่า ไม่ลด LDL แต่ลดโคเลสเตอรอล ไตรกลีเซอไรด์ ส่วนฤทธิ์ยับยั้งการเกาะกลุ่มของเกล็ดเลือดมาจากกลไกการยับยั้งการสร้าง Thromboxane²¹

4. ฤทธิ์ต่อระบบประสาท

จากการศึกษาในสัตว์ทดลองของ Yu ZF. และคณะ²³ พบว่า สารสกัดขมิ้นชันจากน้ำมีฤทธิ์ในการต้านอาการซึมเศร้า โดยยับยั้งการทำงานของ Monoamine oxidase (MAO) นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มระดับสารสื่อประสาท Serotonin, Dopamine ในสมองส่วนหน้าได้ด้วย

สารเคอร์คูมินสามารถลดการบาดเจ็บของเซลล์สมอง โดยลดการเกิด Lipid peroxidation เพิ่ม Glutathione รวมถึงลดการเกิด Apoptosis ของเซลล์ประสาท

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

5. ฤทธิ์ต้านการอักเสบ

สารสำคัญในการออกฤทธิ์คือ สารพวกเคอร์คูมิน⁶ ซึ่งออกฤทธิ์ผ่านกลไกต่างๆดังนี้

- ยับยั้งการสร้าง Prostaglandins โดยการยับยั้งการทำงานของ Cyclooxygenase-I (COX I), Cyclooxygenase-II (COX II)^{24, 25}, และ Nitric oxide synthase
- ลดการสังเคราะห์ Leukotrienes โดยยับยั้งการทำงานของ Lipoxygenase (LOX)²⁶
- ลดการ Infiltrate ของเม็ดเลือดขาวชนิด Neutrophil ในขณะที่มีการอักเสบ²⁷
- ลดการหลั่ง Liposomal enzyme ซึ่งเป็น Mediators ในขบวนการอักเสบ²⁸
- ยับยั้งการสร้าง Pro-inflammatory cytokines เช่น Interleukin-1 (IL-1), IL-6, Tumor-Necrosis-factor-a (TN-a)²⁹
- ยับยั้งการกระตุ้น nuclear factor-Kappa B (NK-Kappa B) และ AP-1 ซึ่งเป็น Transcription factor³⁰

ในส่วนของน้ำมันหอมระเหย ที่สกัดจากเหง้าขมิ้นชัน พบว่ามีฤทธิ์ลดการอักเสบเช่นเดียวกัน โดยออกฤทธิ์ต้าน Histamine ในระยะแรกของการอักเสบ⁶

นอกจากนี้ยังมีพบว่า การรับประทานขมิ้นชันสำหรับแก้อาการอักเสบเฉียบพลันนั้นให้ผลมีประสิทธิภาพดีเทียบเท่ากับ Cortisone หรือ Phenylbutazone²¹

6. ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและต้านออกซิเดชัน

จากการศึกษาของ Menon VP. และ Sudheer AR.³¹ คาดว่า ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระเกิดจาก กลไก 3 กลไกคือ Sequential proton loss electron transfer (SPLET), H-atom transfer (HAT)

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

และจากการที่เคอร์คูมินแปลงสภาพไปเป็น Trans-6-(4'-hydroxy-3'-methoxyphenyl)-2,4-dioxo-5-hexanal, Ferulic acid, Ferruloylmethane และ Vanillin ซึ่งมีข้อมูลสนับสนุนว่า Ferulic acid และ Vanillin มีฤทธิ์ต้านออกซิเดชัน

นอกจากนี้เคอร์คูมินอยด์ยังมีฤทธิ์ต้านออกซิเดชันโดยยับยั้งการเกิด Lipid peroxidation ในเซลล์ต่างๆเช่น เซลล์สมอง เซลล์ตับ เซลล์ผิวหนังและเม็ดเลือดแดง พบว่า เคอร์คูมินอยด์มีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระโดยการต้าน Superoxide anions และ Hydroxyl radicals ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิด Lipid peroxidation และส่งผลต่อการเกิดการอักเสบ ฤทธิ์ต้านการเกิดออกซิเดชันอาจเกิดจากการทำให้ Enzyme ต้านการ Oxidation เช่น Superoxide dismutase, Catalase และ Glutathione peroxidase มีการคงสภาพและสามารถทำงานได้ และมีการศึกษาในหลอดทดลองพบว่า เคอร์คูมินอยด์มีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระที่ดีกว่า วิตามินซี และวิตามินอี และสามารถป้องกันการแตกตัวของเม็ดเลือดแดงได้⁶

7. ฤทธิ์ต้านจุลชีพ

สารสกัดเข้มข้น น้ำมันหอมระเหย และเคอร์คูมิน มีฤทธิ์ต้านจุลชีพหลายชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัส และเชื้อรา โดยที่ความสามารถยับยั้งเชื้อแต่ละชนิดขึ้นกับความเข้มข้นของสารสกัดและน้ำมันที่ใช้⁶

— ฤทธิ์ต้านแบคทีเรีย: สารสำคัญที่ออกฤทธิ์คือ เคอร์คูมิน และน้ำมันหอมระเหย มีรายงานว่า น้ำมันหอมระเหยมีฤทธิ์ต้านเชื้อแบคทีเรียที่เป็นสาเหตุของโรคทางเดินหายใจส่วนต้น³²

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

- ฤทธิ์ต้านไวรัส: ส่วนที่ออกฤทธิ์คือ น้ำมันหอมระเหย มีรายงานว่าสามารถต้าน Herpes simplex virus type-2 (HSV-2) แต่ไม่พบฤทธิ์นี้เมื่อทดสอบกับเคอร์คูมิน⁶
- ฤทธิ์ต้านเชื้อรา: ขมิ้นสามารถยับยั้งการเจริญเติบโตและฆ่าเชื้อราจำพวก Dermatophytes, Black mold, White mold และ Yeast ได้หลายชนิด⁶
- ฤทธิ์ต้านเชื้อโปรโตซัว: สารสกัดจากเหง้าขมิ้นมีฤทธิ์ต้าน *Entamoeba histolytica* ที่เป็นสาเหตุของโรคบิดมีตัว³³

นอกจากนี้ยังมีพบว่า ขมิ้นชันสามารถต้านฤทธิ์ของเชื้อ *Plasmodium falciparum* และ *Leishmania* ได้²¹

8. ฤทธิ์ส่งเสริมการสมานแผล⁶

การศึกษาในสัตว์ทดลองและหลอดทดลองของ Sidhu GS และคณะ³⁴พบว่า เคอร์คูมินเพิ่มปริมาณ Macrophage, Neutrophils, Fibroblast และ Myofibroblast ที่บริเวณแผล นอกจากนี้ยังทำให้เพิ่มเส้นเลือดใหม่บริเวณแผลที่ชั้น Dermis ของผิวหนัง

9. ฤทธิ์ต้านการก่อกลายพังรุ้และต้านการเกิดมะเร็ง

จากการศึกษาในสัตว์ทดลองและหลอดทดลองของ Ruby AJ.และคณะ³⁵ พบว่า ขมิ้นชันสามารถยับยั้งการแบ่งตัวของเซลล์มะเร็ง ต้านการก่อกลายพังรุ้และต้านการเกิดมะเร็งหลายชนิด เช่น มะเร็งผิวหนัง มะเร็งเต้านม มะเร็งลำไส้ใหญ่ มะเร็งกระเพาะอาหารและมะเร็งปอด เป็นต้น⁶

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาในสัตว์ทดลองที่พบว่า จากการให้ขมิ้นชันในหนูทดลองพบว่า หนูทดลองมีแอนติบอดีและภูมิคุ้มกันเพิ่มมากขึ้น²¹

**บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด**

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

10. ฤทธิ์อื่น ๆ

- ฤทธิ์ด้านพิษงู สารที่ออกฤทธิ์คือ ar-tumerone^{6, 36, 37}
- ฤทธิ์ในการลดน้ำตาลในเลือดและอาการแทรกซ้อนต่าง ๆ จากโรคเบาหวาน³⁸

การศึกษาผลของเคอร์คูมินจากขมิ้นชันต่อภาวะดื้ออินซูลินและฤทธิ์ลดน้ำตาลในหนูแรทเพศผู้ที่ถูกกระตุ้นให้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 (Type 2 diabetes mellitus) ด้วยการกินอาหารไขมันสูง นาน 60 วัน โดยป้อนขมิ้นชัน ขนาด 80 มก./กก. ให้หนูแรทกินพร้อมอาหารไขมันสูง นาน 60 วัน และป้อนเคอร์คิวมินขนาด 80 มก./กก. ให้แก่หนูแรทที่เป็นเบาหวาน (หลังจากกินอาหารไขมันสูง 60 วัน) ต่อไปอีก 15 วัน เพื่อศึกษาผลการรักษาของเคอร์คูมิน พบว่า เคอร์คูมิน ช่วยลดน้ำตาลในเลือด และชะลอการเกิดภาวะดื้ออินซูลิน โดยคาดว่าจะมีผลเกี่ยวข้องกับฤทธิ์ด้านการอักเสบของ เคอร์คูมินที่ช่วยลดระดับ Tumor necrosis factor- α ในเลือดของหนูแรทที่กินอาหารไขมันสูง และออกฤทธิ์ยับยั้งการสลายไขมัน ทำให้ปริมาณกรดไขมันอิสระในเลือดลดลง ซึ่งผลการป้องกันและลดน้ำตาลในเลือดของเคอร์คูมินนี้ให้ผลดีเทียบเท่ากับการให้ยา Rosiglitazone ขนาด 1 มก./กก. แก่หนูแรท แสดงให้เห็นว่า เคอร์คูมินมีฤทธิ์ในการป้องกันและรักษาโรคเบาหวาน จึงอาจเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้เสริมการรักษาผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ได้

- ฤทธิ์ด้านการแข็งตัวของเลือด สารที่ออกฤทธิ์คือ เคอร์คูมิน^{6, 21}

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

การศึกษาพิษในไขมันชั้น

จากการศึกษาในสัตว์ทดลองของ Kandarkar SV. และคณะ³⁹ พบว่า เคอร์คูมินและอนุพันธ์สามารถทำให้ตับเกิดความเสียหายได้ (liver injuries) โดยจะเป็นแบบ dose-dependent คือเมื่อใช้ในขนาดที่สูงและใช้เป็นระยะเวลาานานจะทำให้เกิดพิษต่อดับ เพราะฉะนั้นการใช้สมุนไพรไขมันชั้นจึงมีข้อระวังสำหรับผู้ที่ใช้ที่เป็นโรคตับ, ผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ และผู้ที่ใช้ยาที่มีผลต่อการทำงานของตับมาก ๆ

ในขณะที่อีกการศึกษาหนึ่งของ Aggarwal BB. และคณะ⁴⁰ กลับพบว่า เคอร์คูมินไม่มีพิษต่อมนุษย์ แม้ว่าจะให้ในขนาดที่สูงถึง 10 กรัมต่อวันส่วนฤทธิ์ต่อการกลายพันธุ์ในสัตว์ทดลองก็พบว่า ไม่มีฤทธิ์เช่นกัน⁴¹ เนื่องจากการศึกษาความเป็นพิษยังมีไม่มาก อีกทั้งข้อมูลยังไม่สอดคล้องกัน ฉะนั้นหากมีการใช้ในระยะเวลาที่นานหรือใช้ในขนาดสูงอาจต้องมีความระมัดระวัง

การศึกษาทางคลินิกในมนุษย์

1. ฤทธิ์รักษาอาการแน่น จุกเสียด แผลในกระเพาะอาหาร

จากการศึกษาในประเทศไทยของ Thamlikitkul V. และคณะ⁴² พบว่า การให้ยาเม็ดแคปซูลผงไขมันขนาด 250 มิลลิกรัมต่อแคปซูลในผู้ป่วยโรคท้องอืดท้องเฟ้อ พบว่า ได้ผลดีกว่ายาขับลมและผู้ป่วยประมาณ 50% มีความพึงพอใจต่อการให้ยา และการให้ไขมันชั้นแคปซูลขนาด 250 มิลลิกรัม ครั้งละ 2 แคปซูลวันละ 4 ครั้ง เป็นเวลา 4-12 สัปดาห์ พบว่า ในผู้ป่วยที่มีแผลในกระเพาะอาหาร 10 รายพบว่า ผู้ป่วยมีแผลหาย 7 ราย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

2. ฤทธิ์ต้านการอักเสบ^๑

การศึกษาในประเทศไทยพบว่า สารสกัดขมิ้นชันขององค์การเภสัชกรรมขนาด 500 มิลลิกรัม เมื่อรับประทานวันละ 4 ครั้ง ติดต่อกันนาน 6 สัปดาห์ มีประสิทธิผลและความปลอดภัยในการรักษาผู้ป่วยข้อเข่าเสื่อม ไม่แตกต่างจากการรักษาผู้ป่วยด้วยยา Ibuprofen

3. ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ และลด Oxidative stress

สารสกัดจากขมิ้นชันที่มีเคอร์คูมินอยด์ 200 มิลลิกรัม นาน 45 วัน สามารถลดการเกิด Lipid peroxide และไม่เกิดพิษต่อตับและไต รวมทั้งไม่มีอาการคลื่นไส้ ท้องเสียหรือท้องผูก⁴³

จากการศึกษาในประเทศไทยพบว่า ในผู้ป่วยเบาหวาน-ธาลัสซีเมีย/ฮีโมโกลบินอีที่รับประทานสารสกัดขมิ้นชัน 500 มิลลิกรัมต่อวัน นาน 6 เดือน ช่วยลดภาวะ Oxidative stress รวมทั้งมีผลลดการสะสมของเหล็กที่ไม่ใช่ฮีโมโกลบิน^๑

4. ฤทธิ์ในการรักษาแผล^๑

จากการศึกษาในประเทศไทยพบว่า ผงขมิ้นหรือครีมป้ายปากที่มีสารสกัดขมิ้นชัน 1% สามารถช่วยรักษาแผลร้อนใน ภายในระยะเวลาไม่เกิน 1-2 สัปดาห์

5. ฤทธิ์ต้านมะเร็ง

การศึกษาของ Cheng AL. และคณะ⁴⁴ ที่ศึกษาการใช้ขมิ้นชันในผู้ป่วยที่มีโอกาสเสี่ยงสูงในการเป็นมะเร็งที่ผิวหนัง กระเพาะปัสสาวะ ปากมดลูก กระเพาะอาหาร และที่เย็บุปาก หรือผู้ที่เป็มะเร็งแต่ยังไม่ลุกลาม พบว่าเมื่อรับประทานเคอร์คูมิน 1-8 กรัมต่อวัน เป็นเวลา 3 เดือน ทำให้ผู้ป่วย 7 รายจาก 25 ราย มีผลการตรวจทางพยาธิวิทยาที่ดีขึ้น

**บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด**

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

อาการไม่พึงประสงค์⁶

ผิวหนังอักเสบจากการแพ้

อันตรกิริยาระหว่างยากับสมุนไพร¹⁰

- อันตรกิริยากับยาละลายลิ่มเลือด เช่น Warfarin, Clopidogrel และ Aspirin เป็นต้น
ไขมันชั้นจะเพิ่มการออกฤทธิ์ของยา ทำให้เพิ่มความเสี่ยงในการเกิดเลือดออก
- อันตรกิริยากับยาลดกรด เช่น Cimetidine, Famotidine, Ranitidine, Esomeprazole, Omeprazole และ Lansoprazole ไขมันชั้นจะรบกวนการออกฤทธิ์ของยา ทำให้มีการหลังกรดมากขึ้น
- อันตรกิริยากับยาลดระดับน้ำตาลในเลือด ไขมันชั้นจะเพิ่มการออกฤทธิ์ของยา ทำให้เกิดภาวะน้ำตาลต่ำได้ (Hypoglycemia)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อห้ามใช้⁶

ห้ามใช้ในผู้ที่ท่อน้ำดีอุดตัน ผู้ที่ไวต่อยานี้ ผู้ป่วยโรคหัวใจ ควรปรึกษาแพทย์ก่อนใช้ยาไขมันชั้น

ข้อควรระวังอื่น^{6, 21}

ควรระมัดระวังการใช้ในหญิงมีครรภ์ ยกเว้นภายใต้การดูแลของแพทย์, ควรระวังการใช้ใน

เด็ก เนื่องจากยังไม่มีข้อมูลด้านประสิทธิผลและความปลอดภัย
บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

รูปแบบผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันในประเทศไทย

จากที่ขมิ้นชันเป็นพืชที่มีคุณประโยชน์มากมาย จึงมีการนำขมิ้นชันมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ทั้งในรูปแบบตำรับยาที่มีส่วนผสมของสมุนไพรหลายชนิด และในรูปแบบของสมุนไพรเดี่ยว โดยผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบที่ต่างกัมนั้นอาจมีข้อบ่งใช้ที่แตกต่างกันตามแต่ละรูปแบบและสารสำคัญในผลิตภัณฑ์เช่น รูปแบบผงขมิ้นชันแคปซูล โดยทั่วไปใช้สำหรับบรรเทาอาการแน่น จุกเสียด ท้องอืด ท้องเฟ้อ ในขณะที่สารสกัดจากขมิ้นชันมีสรรพคุณในเรื่องการบำรุงร่างกาย เป็นสารต้านอนุมูลอิสระ บำรุงสมอง บำรุงตับ

ตำรับยาที่มีส่วนผสมของสมุนไพรขมิ้นชัน⁴⁵

1. ตำรับยาเหลืองปิดสมุทร

ตำรับยาเหลืองปิดสมุทร เป็นตำรับยาในยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณและบัญชียาหลักแห่งชาติ (บัญชียาจากสมุนไพร พ.ศ. 2555) กลุ่มบัญชียาจากสมุนไพรที่มีการใช้ตามองค์ความรู้ดั้งเดิม โดยเป็นยารักษาอาการทางระบบทางเดินอาหาร

สูตรตำรับ ในผงยา 90 กรัม ประกอบด้วย เครื่องยา 13 ชนิด ดังนี้ **เหง้าขมิ้นชัน** หนัก 30 กรัม และชันย้อย ครั้ง สีเสียดเทศ เปลือกสีเสียดไทย ใบเทียน ใบทับทิม หัวแห้วหมู เหง้าขมิ้นย้อย เปลือกเพกา รากกล้วยดิบ หัวกระเทียมคั่ว ดอกดีปลี หนักสิ่งละ 5 กรัม (ตำรับยาเหลืองปิดสมุทรของโรงเรียนแพทย์อายุรเวทของนายแพทย์อวย เกตุสิงห์ จะมี เบญจกานี เป็นเครื่องยา

เพิ่มขึ้นอีก)

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

2. ตำรับยาประสะกานพลู

ตำรับยาประสะกานพลู เป็นตำรับยาแผนโบราณ อยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ (บัญชียาจากสมุนไพร พ.ศ. 2555) โดยเป็นยารักษาอาการทางระบบทางเดินอาหาร กลุ่มยาขับลม บรรเทาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ

สูตรตำรับ ในผงยา 250 กรัม ประกอบด้วย ดอกกานพลู หนัก 125 กรัม เปลือกขี้ก หนัก 10 กรัม เหง้าขมิ้นชัน หนัก 8 กรัม เปลือกเพกา เปลือกขี้ไต้ หนักสิ่งละ 4 กรัม เหง้าชิงแห้ง ดอกดีปลี หนักสิ่งละ 3 กรัม เหง้าไพล รากเจตมูลเพลิงแดง เถาสะค้าน รากข้าวปลู หนักสิ่งละ 2 กรัม พริกไทยอ่อน หนักสิ่งละ 1 กรัม เหง้าว่านน้ำ หัวกระชาย การบูร หนักสิ่งละ 4 กรัม รากแฝกหอม หัวเปราะหอม รากกรงเขมา ใบกระวาน ลูกกระวาน ลูกผักชีลา หนักสิ่งละ 4 กรัม เนื้อไม้ ลูกจันทน์ หนักสิ่งละ 4 กรัม เทียนดำ เทียนขาว โกฐสอ โกฐกระดุก หนักสิ่งละ 4 กรัม รากข้าวสาร หนัก 8 กรัม รากแฉ่ง หนัก 4 กรัม กำมะถันเหลือง หนัก 4 กรัม

3. ตำรับยาประคบ

ตำรับยาประคบ เป็นตำรับยาแผนโบราณ อยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ (บัญชียาจากสมุนไพร พ.ศ. 2555) โดยเป็นยารักษาอาการทางกล้ามเนื้อและกระดูก ประเภทยาสำหรับใช้ภายนอก

สูตรตำรับในยา 130 กรัม ประกอบด้วย เหง้าไพล 50 กรัม ใบมะขาม 30 กรัม ผิวมะกรูด 20 กรัม เหง้าขมิ้นชัน 10 กรัม ตะไคร้ (ลำต้น) 10 กรัม ใบส้มป่อย 10 กรัม เกลือเม็ด 1 ช้อนโต๊ะ การบูร 2 ช้อนโต๊ะ

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันชนิดเม็ด

ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันชนิดเม็ดที่เป็นสมุนไพรเดี่ยวในประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ 1.ผงขมิ้นชันแคปซูล และ 2.สารสกัดจากขมิ้นชัน เนื่องจากผงขมิ้นชันแคปซูลมีหลากหลายยี่ห้อในที่นี้ได้ยกตัวอย่างเฉพาะบางยี่ห้อและที่มีขายในร้านยาโอสถศาลาเท่านั้น

1. ผงขมิ้นชันแคปซูล เช่น

1.1. แคปซูลขมิ้นชัน อภัยภูเบศร

สรรพคุณ: รักษาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ แน่น จุก เสียด แก้อาการระคายเคืองอาหาร

ส่วนประกอบ: ผงขมิ้นชัน 250 มิลลิกรัม

วิธีใช้: รับประทานครั้งละ 2-4 แคปซูล วันละ 4 เวลา หลังอาหารและก่อนนอน

1.2. ขมิ้นชันแคปซูล องค์การเภสัชกรรม

สรรพคุณ: บรรเทาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ จุกเสียดแน่น

ส่วนประกอบ: ผงขมิ้นชันที่ให้น้ำมันระเหยง่าย 0.02 มล.และเคอร์คูมินอยด์ 0.024

กรัม

วิธีใช้: ครั้งละ 2 แคปซูล วันละ 4 ครั้ง หลังอาหาร และ ก่อนนอน หรือตาม

แพทย์สั่ง

1.3. ขมิ้นชันชนิดแคปซูล อ้วยอันโอสถ

สรรพคุณ: ขับลม บรรเทาอาการท้องอืด แน่นท้อง แก้อาการระคายเคืองอาหารและ

ลำไส้อักเสบ ต่อต้านอนุมูลอิสระ

บทความย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)

are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ส่วนประกอบ: ขมิ้นชัน (Curcuma longa) 500 มิลลิกรัม (มีสารเคอร์คูมินอยด์ไม่ต่ำกว่า 7% และ น้ำมันหอมระเหยไม่ต่ำกว่า 6%)

วิธีใช้: รับประทานครั้งละ 2-3 แคปซูล วันละ 3 ครั้ง หลังอาหาร

1.4. ขมิ้นชันแคปซูล หมออรุณภูมิ (แพทย์แผนไทย)

สรรพคุณ: บรรเทาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ ขับลม ผิวสวย ต้านอนุมูลอิสระ ป้องกัน

โรคร้ายต่างๆ

ส่วนประกอบ: ในยา 1 แคปซูล ประกอบด้วย ขมิ้นชัน 500 มิลลิกรัม ปราศจากส่วนผสมของแป้ง เป็นตัวยาล้วน ขมิ้นแก่จัด เข้มข้น

วิธีใช้: ครั้งละ 2-3 แคปซูล วันละ 3 เวลา หลังอาหาร

1.5. สมุนไพรดวงพร ขมิ้นชันแคปซูล

สรรพคุณ : บรรเทาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ รักษาแผลในกระเพาะ จุกเสียดแน่น

ท้อง แก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ ขับลม

ส่วนประกอบ: น้ำหนักผงยาสุทธิ 450 มิลลิกรัม

วิธีใช้ : รับประทานครั้งละ 1-3 แคปซูล หลังอาหาร 3 เวลา

1.6. ยาขมิ้นชันชนิดแคปซูล ช่อเขียวมะกอก

สรรพคุณ : ขับลม บรรเทาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ

ส่วนประกอบ: ขมิ้นชัน 500 มิลลิกรัม

วิธีใช้ : รับประทานครั้งละ 2 แคปซูล หลังอาหาร วันละ 3 ครั้ง

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

2. สารสกัดจากขมิ้นชัน

2.1. GPO CURMIN CAPSULES 30'S

สรรพคุณ: บำรุงร่างกาย

ส่วนประกอบ: 1 แคปซูลประกอบด้วยสารสกัดขมิ้นชันเทียบเท่าเคอร์คูมินอยด์ 250

มิลลิกรัม

วิธีใช้: รับประทานครั้งละ 1 แคปซูลพร้อมอาหาร วันละครั้ง

2.2 Anti-ox®

สรรพคุณ: บำรุงร่างกาย

ส่วนประกอบ: 2 แคปซูลประกอบด้วยสารสกัดขมิ้นชันเทียบเท่าเคอร์คูมินอยด์ 250

มิลลิกรัม

วิธีใช้: รับประทานครั้งละ 2 แคปซูลพร้อมอาหาร วันละครั้ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

การตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ข้อมูลจากสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตรประเทศไทย⁴⁶ได้กล่าวถึงสถานการณ์ตลาด

สมุนไพรไว้ดังนี้

- ระบบตลาดในประเทศโดยทั่วไปมีศูนย์รวมอยู่ในกรุงเทพมหานคร และราคาซื้อขายพืช

สมุนไพรจะไม่สม่ำเสมอ คือ มีการขึ้นลงตามปริมาณผลผลิตและความต้องการใช้

บทความและเพิ่มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นเพิ่มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

- การส่งออกพืชสมุนไพรที่อยู่ในรูปวัตถุดิบแห้งและบด สารสกัดหยาบ อย่างไรก็ตามมูลค่าการส่งออกส่วนใหญ่ของสมุนไพรแห้งอยู่ในสินค้าอีกหลายประเภทที่ไม่ได้นำมารวมมูลค่า เช่น สินค้าเครื่องสำอาง เครื่องดื่ม เครื่องปรุงรส ซึ่งในปี 2557 การส่งออกพืชสมุนไพรวัตถุดิบแห้งและบด มีมูลค่าถึง 245.57 ล้านบาท และสมุนไพรที่ส่งออกได้แก่ พริกไทย ขมิ้นชัน เป็นต้น
- ความต้องการนำเข้าสมุนไพรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในรูปวัตถุดิบและสารสกัด ปี 2557 มูลค่าการนำเข้าในรูปวัตถุดิบเท่ากับ 1,099.61 ล้านบาท สมุนไพรนำเข้า ได้แก่ พริกไทย อบเชย จันทน์แปดกลีบ ลูกจันทน์เทศ สมุนไพรกลุ่ม โภชธู กุ่มเทียน และอื่นๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในอุตสาหกรรมยาแผนโบราณ โดยมักนำเข้าจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน อินเดีย และอินโดนีเซีย
- แนวโน้มการตลาดสมุนไพร จากการสำรวจมูลค่าการใช้ยาสมุนไพรไทย เฉพาะ 24 รายการ จากยาแผนไทยที่บรรจุในบัญชียาหลักแห่งชาติ 71 รายการ พบว่ามีมูลค่าการใช้รวมปีละ 14,000 ล้านบาท โดยมีความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ การแพทย์แผนไทยและสมุนไพรไทยจึงมีโอกาที่สำคัญในการให้บริการสาธารณสุขในอนาคต เนื่องจากผู้บริโภคมีความใส่ใจเรื่องสุขภาพมากขึ้น นอกจากนี้จากข้อมูลของสมาพันธ์สุขภาพและความงาม ตลาดอาหารเสริมสุขภาพในประเทศไทยมีมูลค่า ประมาณ 80,000 ล้านบาท ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพร น้ำสมุนไพรพร้อมดื่ม มีอัตราการเติบโตสูง การนวดไทย สปาและผลิตภัณฑ์สปา พัฒนาอย่างรวดเร็ว รายงานของกรมพัฒนาการแพทย์

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกพบว่า มีมูลค่ากว่า 30,000 ล้านบาท และมี

อัตราขยายตัวถึงร้อยละ 30

ข้อมูลการตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพรเข้มข้น

- ปริมาณการขายในร้านยาโอสธศาลา

1. Antiox® ราคากระปุกละ 290 บาท ในปี 2555 จำหน่าย 77 กระปุก คิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 22,330 บาท (ช่วงของขาดตลาด) ปี 2556 จำหน่าย 325 กระปุก คิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 94,180 บาท ปี 2557 จำหน่าย 330 กระปุก ปี 2558 จำหน่าย 236 กระปุก

2. ขมิ้นชัน GPO (กล่อง 100 เม็ด) ราคากล่องละ 130 บาท ในปี 2555 จำหน่าย 620 กล่อง คิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 80,500 บาท ปี 2556 จำหน่าย 474 กล่อง คิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 108,835 บาท ปี 2557 จำหน่าย 561 กล่อง ปี 2558 จำหน่าย 418 กล่อง

3. ขมิ้นชันอภัยภูเบศร ราคากระปุกละ 70 บาท ปี 2555 จำหน่าย 781 กระปุก คิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 54,670 บาท ปี 2556 จำหน่าย 1030 กระปุก คิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 72,100 บาท ปี 2557 จำหน่าย 831 กระปุก ปี 2558 จำหน่าย 835 กระปุก

- สรุปยอดขายผลิตภัณฑ์สมุนไพรเข้มข้นของร้านยาโอสธศาลาย้อนหลัง 5 ปี

ขมิ้นชันอภัยภูเบศร จำนวนยอดขายรวม = 3,367 ขวด

ขมิ้นชัน GPO จำนวนยอดขายรวม = 2,302 ขวด

Anti-ox® จำนวนยอดขายรวม = 917 ขวด

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาานิพนธ์ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

สถานการณ์การเฝ้าระวังความปลอดภัยในการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ในปัจจุบันนี้การซื้อขายยาสมุนไพรไม่ได้มีเพียงการจำหน่ายตามร้านค้าหรือร้านขายยาทั่วไป หากแต่มีการจำหน่ายผ่านสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ตด้วย⁴⁷ ทำให้ง่ายต่อการซื้อมากขึ้นแต่ยากต่อการควบคุมความปลอดภัย ประชาชนในปัจจุบันนี้จึงนิยมซื้อยามาบริโภคเองโดยไม่มีการปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกร ซึ่งอาจทำให้เกิดความปลอดภัยต่อการใช้ได้ทั้งเนื่องมาจากส่วนผสมในตัวยาเหล่านั้นที่อาจไม่ได้มาตรฐานในการผลิต หรือมีข้อระวังในการใช้ยาแต่ไม่ได้รับรู้ไว้ทำให้ผู้บริโภคไม่ทราบจึงอาจทำให้เกิดการตีกันระหว่างยาที่ใช้อยู่กับยาสมุนไพรได้ ซึ่งนำไปสู่การเกิดผลข้างเคียงต่างๆได้⁴⁸

จากการศึกษาของ Elolemy, A.T. และคณะ⁴⁹ ที่มีการสำรวจความรู้รวมถึงการใช้สมุนไพรอาหารเสริมของประชาชน พบว่า ประมาณร้อยละ 89 ของผู้เข้าร่วมการศึกษามีความรู้ในเรื่องสมุนไพรอาหารเสริมซึ่งแหล่งความรู้ที่ผู้เข้าร่วมการศึกษานิยมใช้เป็นแหล่งข้อมูลคือ สื่อต่างๆเช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ที่นิยมใช้สมุนไพรอาหารเสริมมักเป็นเพศหญิง และวัยสูงอายุ และเป็นที่น่าสนใจว่า จากการศึกษานี้พบว่า มีผู้ป่วยเพียงจำนวนน้อยเท่านั้นที่ปรึกษาเรื่องการใช้อาหารเสริมสมุนไพรกับแพทย์เภสัชกร ส่วนจากการศึกษาของ Dragoeva AP. และคณะ⁵⁰ ที่มีการศึกษาเรื่องความรู้ในการใช้สมุนไพรพบว่า ร้อยละ 60 ของผู้เข้าร่วมการศึกษาใช้สมุนไพรในการรักษาโรครวมถึงป้องกันโรค และร้อยละ 61.92 ที่มีการซื้อสมุนไพรจากเภสัชกร นอกจากนี้ยังพบว่า ร้านยาชุมชนจะเป็นแหล่งที่สามารถบริการข้อมูลที่น่าเชื่อถือให้แก่ผู้บริโภคได้เนื่องจากเข้าถึงได้ง่าย⁵¹

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ตัวอย่างความไม่ปลอดภัยจากการใช้สมุนไพรก็สามารถพบได้จากข่าวตามสื่อต่างๆ ดังเช่น ข่าวที่เภสัชกรได้มีการตรวจพบผู้ประกอบการแอบใส่ยาแก้ปวดลงในอาหารเสริมสมุนไพร⁵² โดยมีการใส่ยาแก้ปวดแผนปัจจุบันกลุ่ม (NSAID) ซึ่งเป็นกลุ่มยาแก้ปวด ยาลดไข้ และยาต้านการอักเสบที่ไม่ได้เกิดจากการติดเชื้อ ที่มีข้อบ่งชี้ว่าห้ามนำผสมในผลิตภัณฑ์เสริมอาหารแก้ปวด หรือผสมสมุนไพร เพราะหากรับประทานเข้าไปเป็นระยะเวลานานจะเกิดอันตรายกับไต กัดกระเพาะอาหาร โดยเฉพาะผู้สูงอายุจะได้รับผลกระทบต่อสุขภาพมาก ซึ่งสาเหตุของข่าวนี้คือ มาจากการที่การซื้อขายสมุนไพรไม่ได้มีการควบคุมดูแลอย่างเข้มงวด ทำให้เกิดการซื้อขายง่ายและผู้บริโภคไม่ปรึกษากับแพทย์หรือเภสัชกรก่อนการใช้ รวมทั้งอาจมาจากการที่ผู้บริโภคมีความเชื่อที่ผิดๆว่า การทานสมุนไพรไม่น่ามีอันตรายใดใดด้วย

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค⁵³

พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer behavior) หมายถึง การกระทำใด ๆ ของบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการที่ตอบสนองความต้องการของบุคคลนั้น ๆ ได้ พฤติกรรมผู้บริโภคจะก่อให้เกิดกระบวนการตัดสินใจซื้อ

กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (Consumer decision process)

การบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

1. การรับรู้ปัญหา (Problem recognition)

ผู้บริโภครู้ปัญหาได้เกิดจากการเห็นสภาพความแตกต่างระหว่างสภาพในปัจจุบันกับสภาพในความปรารถนา หากมีแรงกระตุ้นมากพอให้ผู้บริโภคพยายามที่จะไปอยู่ในสภาพแห่งความปรารถนาแล้ว ผู้บริโภคก็จะค้นหาทางแก้ไข

2. การค้นหาข้อมูล (Information Search)

หลังจากที่ผู้บริโภคได้แรงกระตุ้นทำให้รับรู้ถึงปัญหาแล้ว ในขั้นนี้ผู้บริโภคก็จะแสวงหาข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจโดยจะค้นหาข้อมูลจากแหล่งภายในก่อน (Internal search) และหากข้อมูลมีไม่เพียงพอก็จะหาจากแหล่งข้อมูลภายนอก (External search) โดยข้อมูลภายนอก (External search) เป็นข้อมูลที่ผู้บริโภครู้จักว่าหาจากแหล่งอื่นๆภายนอก เช่น

- จากตัวบุคคล เช่น เพื่อน สมาชิกในครอบครัว ที่อาจเคยใช้สินค้าหรือได้ข้อมูลข่าวสารมาบ้าง หรืออาจสอบถามจากพนักงานขาย ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับสินค้าที่ขายโดยผ่านการฝึกอบรมมา
- จากโฆษณา
- จากแหล่งข้อมูลทั่วไป เช่นจากในหนังสือ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต
- การหาข้อมูล ณ จุดขาย หรือ สถานที่จำหน่ายสินค้า เช่น ในห้างสรรพสินค้า

3. การประเมินทางเลือก (Alternative evaluation)

เมื่อผู้บริโภคได้รับข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่สนใจแล้ว ก็จะมีการประเมินว่า สินค้ายี่ห้อใดดีกว่ากัน โดยจะคำนึงถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและตอบสนองความพึงพอใจได้ นอกจากนี้

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญานิพนธ์ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ผู้บริโภคจะวิเคราะห์ตีความหมาย เข้าสู่กระบวนการความคิดของผู้บริโภคซึ่งเกิดจากตัวแปรต่าง ๆ เช่น การรับรู้ การเรียนรู้ ทัศนคติ และผลประโยชน์ที่จะได้รับ รวมด้วยกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริโภค อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา การดำเนินชีวิต และ บุคลิกภาพ

4. การตัดสินใจซื้อ (Purchase)

เป็นขั้นที่ผู้บริโภคได้ลงความเห็นว่าจะจ่ายเงินเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่คิดว่าดีที่สุดสำหรับ

ผู้บริโภค

5. การประเมินผลหลังการซื้อ (Post purchase)

การประเมินผลหลังการซื้อเป็นขั้นตอนสุดท้ายหลังจากที่ผู้บริโภคได้ซื้อสินค้าแล้วนำมาใช้ หากผลที่ได้รับเป็นไปตามความคาดหวัง จะทำให้เกิดความพึงพอใจ และมีทัศนคติที่ดี มีแนวโน้มที่จะกลับมาซื้อซ้ำอีก แต่หากผลที่ได้รับไม่เป็นไปตามความคาดหวัง ก็จะทำให้เกิดความไม่พอใจ และเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ตามมาหลายประการ เช่น ผู้บริโภคหยุดการใช้สินค้าหลังจากการใช้ครั้งแรก ถ้าความต้องการหยุดลง หรือ อาจเก็บความไม่พอใจไว้ จนกระทั่งเกิดการซื้อครั้งต่อไป อันเนื่องมาจากสินค้านี้มีเงื่อนไขพิเศษที่ดึงดูดใจ เช่น ราคาถูก ผู้บริโภคจะสอบถามวิธีการแก้ไขจากพนักงานขาย หรือปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพิ่ม เพราะอาจใช้ไม่ถูกวิธีทำให้ได้ผลไม่น่าพอใจ

ความรู้ของผู้บริโภค

- ความรู้เกี่ยวกับสินค้า (Product knowledge) เช่น ความรู้เกี่ยวกับจำนวนสินค้า ลักษณะต่าง ๆ ของสินค้า เป็นต้น

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

- ความรู้เกี่ยวกับการซื้อ (Purchase knowledge) เช่น จะซื้อที่ไหน (Where to buy) หรือซื้อเมื่อใด (When to buy) ซึ่งการตัดสินใจว่าจะซื้อที่ไหนถูกกำหนดโดยความรู้ รวมไปถึงข่าวสารที่ผู้บริโภคมีเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งของสินค้า
- ความรู้เกี่ยวกับการใช้ (Usage knowledge) ความรู้นี้ครอบคลุมถึงข่าวสารที่มีอยู่ในความทรงจำเกี่ยวกับจะใช้สินค้าอย่างไร และต้องทำอะไรบ้างถ้าจะใช้สินค้า การมีความรู้ในการใช้สินค้าของผู้บริโภคเป็นเรื่องสำคัญด้วยเหตุผลที่ว่า ผู้บริโภคมักจะไม่ซื้อสินค้าที่ไม่ทราบถึงว่าจะใช้อย่างไร และผู้บริโภคจะไม่ซื้อสินค้าถ้ามีข่าวสารไม่สมบูรณ์

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

บทที่ 3

เครื่องมือวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

เป็นวิธีการศึกษากึ่งการทดลอง (Quasi experimental research) แบบ One-group pretest-posttest design ทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในงานวิจัยนี้ คือ ผู้บริโภคสมุนไพรที่เข้ามาใช้บริการในร้านยา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ผู้บริโภคที่เข้ามาถามหาผลิตภัณฑ์สมุนไพรในร้านยา หมายถึงรวมถึงผู้ที่เคยและไม่เคยใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้นที่ทำการศึกษา และเป็นผู้ที่ตั้งใจเข้ามาซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้นในวันนั้น ในร้านยาโอสถศาลาและร้านขายยาองค์การเภสัชกรรม สาขานนพระราม 6 เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แท้จริงและเนื่องจากการประเมินแบบสอบถามใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ดังนั้นจะทำการคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสูตรคำนวณขนาดตัวอย่างของการทดลองกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนและหลังให้ Intervention⁵⁴ ดังนี้

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

$$n = \left[\frac{\left(\frac{Z_{\alpha}}{2} + Z_{\beta} \right) \sigma}{\Delta} \right]^2$$

เมื่อ n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

σ คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Z คือ ระดับความมั่นใจที่กำหนด หรือระดับนัยสำคัญทางสถิติ

Δ คือ ผลต่างเฉลี่ยของคะแนนความรู้ก่อนและหลังการให้ความรู้

ในที่นี้ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างจากประชากร กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% (type I error $Z_{\alpha/2} = 1.96$) และกำหนดความคลาดเคลื่อน 5% (type II error $Z_{\beta} = 1.645$) แต่เนื่องจากยังไม่เคยมีการทำวิจัยในลักษณะนี้มาก่อน ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นจากประชากรเพื่อนำข้อมูลมาคำนวณในสูตรข้างต้น

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นจากตัวอย่างจำนวน 10 คน พบว่าผลต่างเฉลี่ยของคะแนนความรู้ก่อนและหลังการให้ความรู้ เท่ากับ 7.5 คะแนน โดยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนชุดก่อนให้ความรู้ เท่ากับ 2.584 ขณะที่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนชุดหลังให้ความรู้ เท่ากับ 1.033 ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวที่มากที่สุด ซึ่งคือ 2.584 มาใช้ในการคำนวณ โดยเมื่อแทนค่าในสูตรข้างต้น จะได้จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ คือ ประมาณ 2 คน อย่างไรก็ตามจำนวนที่คำนวณได้มีน้อยเกินไป ผู้วิจัยจึงได้ทำการสุ่มตัวอย่างเพิ่มเป็นจำนวน 30 คน

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

3.3 วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบ Convenience sampling โดยสุ่มผู้บริโภคที่เข้ามาใช้บริการในร้านยา
โอสถศาลาและร้านขายยาองค์การเภสัชกรรม สาขาถนนพระราม 6 โดยมีการคัดเลือกผู้ร่วมวิจัย
ดังนี้

เกณฑ์การคัดเลือก

1. อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป สามารถอ่านออก เขียนได้
2. เป็นผู้ที่ประสงค์จะมาซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชันในวันนั้น ในร้านยาโอสถ
ศาลาและร้านขายยาองค์การเภสัชกรรม สาขาถนนพระราม 6
3. สม่ครใจเข้าร่วมการวิจัย

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามและเอกสารประกอบการให้ความรู้ขึ้นเอง
(ภาคผนวก ข แบบสอบถาม และภาคผนวก ค เอกสารให้ความรู้)

แบบสอบถามได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชัน จำนวน 2 ข้อคำถามปิด เป็น

คำถามเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคเลือกซื้อและระยะเวลาที่เคยใช้

**บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด**

**The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.**

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้นจำนวน 2 ชุด ชุดละ 13 ข้อ
 คำถามปิด เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ในด้านต่างๆ 5 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านสรรพคุณ 2.ด้านขนาดวิธีใช้ 3.
 ด้านข้อห้าม/ข้อควรระวัง 4.ด้านสารสำคัญ 5.ด้านคุณภาพวัตถุดิบ

ตอนที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อคำถามปิด เป็นคำถามเกี่ยวกับ
 เพศ, อายุ, โรคประจำตัว, ยาที่ใช้, ระดับการศึกษาสูงสุด และอาชีพ

ตอนที่ 4 แบบประเมินการให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้น จำนวน 6 ข้อคำถาม
 ปิดที่เกี่ยวข้องความรู้ในด้านต่างๆ 5 ด้าน คือ 1.ด้านสรรพคุณ 2.ด้านขนาดวิธีใช้ 3.ด้านข้อห้าม/ข้อ
 ควรระวัง 4.ด้านสารสำคัญ 5.ด้านคุณภาพวัตถุดิบ และอีก 2 ข้อคำถามเปิดที่เป็นการแสดงความ
 คิดเห็น

ส่วนใบความรู้จะประกอบด้วยข้อมูลต่างๆดังนี้

1. ชื่อวิทยาศาสตร์
2. ส่วนที่นำมาใช้
3. สรรพคุณและสารสำคัญที่พบ
4. อาการข้างเคียง
5. ข้อห้ามใช้/ข้อควรระวัง
6. การเกิดอันตรกิริยากับยาอื่น
7. คุณภาพวัตถุดิบ

**บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
 เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด**

**The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
 are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.**

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลเป็นไปตามวิธีที่ได้ผ่านการพิจารณาจากกรรมการจริยธรรมในมนุษย์แล้ว โดยเก็บข้อมูลที่ร้านยาโอสถศาลาและร้านขายยาองค์การเภสัชกรรม สาขาถนนพระราม 6 ตั้งแต่เดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2558 เป็นเวลา 2 เดือน

การเก็บข้อมูลจะเริ่มจากการให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 ตอนที่ 2 (ชุดที่ 1) และตอนที่ 3 ใช้เวลาทำทั้งหมด 10 นาที จากนั้นทำการให้ความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้นแก้ผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยการบรรยายประกอบเอกสารประกอบการให้ความรู้ เป็นเวลา 5 นาที หลังการให้ความรู้จะให้ทำแบบสอบถามตอนที่ 2 (ชุดที่ 2) และตอนที่ 4 ตามลำดับ ใช้เวลาประมาณ 5 นาที สรุปรวมเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลต่อผู้เข้าร่วมวิจัยหนึ่งรายไม่เกิน 20 นาที

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์	ลักษณะข้อมูล	วิธีการทางสถิติ
1. สัดส่วนของผู้บริโภคสมุนไพรในร้านยาแบ่งตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ	เชิงคุณภาพ	ความถี่ ร้อยละ
2. ความรู้ที่เปลี่ยนไปจากก่อนและหลังการได้รับความรู้โดยผู้บริโภค ประเมินตนเอง	เชิงปริมาณ Self-pairing	Paired T-test
3. ความรู้ที่เปลี่ยนไปจากก่อนและหลังการได้รับความรู้โดยวัดจากแบบทดสอบความรู้	เชิงปริมาณ Self-pairing	Paired T-test
4. ความสัมพันธ์ของความรู้ (คะแนนจากแบบทดสอบความรู้ชุดที่ 1) กับระดับการศึกษา และประสบการณ์การใช้สมุนไพร	เชิงคุณภาพ	One-way ANOVA

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

3.7 การพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

การวิจัยนี้ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยได้ในมนุษย์ โดยได้รับการพิจารณาอนุมัติเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2558 จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด
The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

บทที่ 4

ผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริโภครสมุนไพรมะขามและชนิดของผลิตภัณฑ์ที่เลือกซื้อในร้านยา

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครสมุนไพรมะขามที่เข้ามาซื้อผลิตภัณฑ์รสมุนไพรมะขามชั้นในร้านยาจำนวนทั้งหมด 30 คน พบว่าเป็นเพศหญิง 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 เป็นเพศชาย 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 โดยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.67 รองลงมาคืออายุมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.67 และมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีร้อยละ 46.67 ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพหลากหลายในอัตราส่วนใกล้เคียงกัน เมื่อถามเกี่ยวกับโรคประจำตัวพบว่าผู้บริโภครสมุนไพรมะขามส่วนใหญ่มีโรคประจำตัวคิดเป็นร้อยละ 56.67 โดยโรคประจำตัวที่พบมากที่สุดคือไขมันในเลือดสูง (ร้อยละ 21.62) และ ความดันโลหิตสูง (ร้อยละ 16.22) ตามลำดับ โดยผลการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 2

สำหรับผลิตภัณฑ์รสมุนไพรมะขามชั้นในที่เลือกซื้อพบว่าส่วนใหญ่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ในรูปแบบของแคปซูลผงขมิ้นชัน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 76.32 และผลิตภัณฑ์ในรูปแบบแคปซูลสารสกัดขมิ้นชัน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 23.68

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมวิจัยแสดงในรูปแบบจำนวนและอัตราส่วนร้อยละ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้บริโภครวม	30	100
เพศ		
หญิง	20	66.67
ชาย	10	33.33
อายุ		
18-30 ปี	4	13.33
31-40 ปี	2	6.67
41-50 ปี	11	36.67
51-60 ปี	5	16.67
มากกว่า 60 ปี	8	26.67
การศึกษา		
ประถมศึกษา	1	3.33
มัธยมศึกษา	0	0
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	6	20.00
ปริญญาตรี	14	46.67
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	9	30.00
อาชีพ		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	7	23.33

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมวิจัยแสดงในรูปแบบจำนวนและอัตราส่วนร้อยละ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
พนักงานบริษัทเอกชน	3	10.00
รับจ้าง	4	13.33
แม่บ้าน	4	13.33
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	3	10.00
อื่นๆ	9	30.00
โรคประจำตัว		
ไม่มีโรคประจำตัว	13	35.14
โรคกระเพาะอาหาร	3	8.11
โรคเบาหวาน	2	5.41
โรคความดันโลหิตสูง	6	16.22
โรคตับ	1	2.70
โรคไขมันในเลือดสูง	8	21.62
โรคที่เกี่ยวกับความผิดปกติของข้อ	1	2.70
อื่นๆ	3	8.11
ยาประจำตัวที่ใช้อยู่		
ไม่มียาที่ใช้อยู่	18	54.55
ยาลดการหลังกรด	1	3.03

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมวิจัยแสดงในรูปแบบจำนวนและอัตราส่วนร้อยละ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ยาประจำตัวที่ใช้อยู่		
ยาลดระดับน้ำตาลในเลือด	2	6.06
ยาละลายลิ่มเลือด (Thrombolytic)	1	3.03
ยาด้านเกล็ดเลือด (Antiplatelets)	1	3.03
ยาอื่นๆ	10	30.30

4.2 ความรู้ของผู้บริโภคนก่อนการให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์

○ ผลการวัดความรู้โดยภาพรวม

ความรู้ของผู้บริโภคนก่อนการให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์ถูกประเมินด้วยแบบทดสอบชุดที่ 1 ซึ่งในแบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 13 ข้อคำถาม สะท้อนถึงความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้น 5 ด้าน คือ สรรพคุณ (3 ข้อ), ขนาดวิธีใช้ (3 ข้อ), ข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ (3 ข้อ), สารสำคัญ (2 ข้อ) และคุณภาพวัตถุดิบ (2 ข้อ) ในแต่ละข้อคำถามจะมีคำตอบที่ถูกต้องเพียง 1 ข้อ และแต่ละข้อคิดเป็น 1 คะแนน การวิเคราะห์ความรู้จากแบบทดสอบดังกล่าวพบว่า โดยภาพรวมผู้บริโภคนได้คะแนนความรู้ ร้อยละ 31.54 แต่เมื่อแยกความรู้ในแต่ละด้านพบว่า ด้านสรรพคุณมีคะแนนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 53.33, รองลงมาคือด้านขนาดวิธีใช้ ร้อยละ 27.78, ด้านข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ ร้อยละ 12.22, ด้านสารสำคัญร้อยละ 26.67 และด้านคุณภาพวัตถุดิบร้อยละ 38.33 ตามลำดับดังแสดงในตารางที่ 3

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ตารางที่ 3 ผลคะแนนการวัดความรู้ในแต่ละด้านก่อนการให้ความรู้

ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้น	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละของคะแนน
สรรพคุณ	3	1.60	53.33
ขนาดวิธีใช้	3	0.83	27.78
ข้อควรระวังและข้อห้ามใช้	3	0.37	12.22
สารสำคัญ	2	0.53	26.67
คุณภาพวัตถุดิบ	2	0.77	38.33
รวม	13	4.1	31.54

○ ความรู้ของผู้ที่เคยและไม่เคยใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้น

เมื่อดูจากลักษณะการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้นของผู้บริโภคพบว่ากลุ่มตัวอย่างในการวิจัยส่วนใหญ่เคยใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งชนิด คิดเป็นร้อยละ 70 ซึ่งในจำนวนนี้เป็นผู้ที่เคยใช้มานานกว่า 12 เดือน คิดเป็นร้อยละ 33.33 สำหรับผู้บริโภครายใหม่ที่ไม่เคยใช้ผลิตภัณฑ์มาก่อน คิดเป็นร้อยละ 30 (ตารางที่ 4) จากการวิเคราะห์ผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบความรู้พบว่า ผู้บริโภครายใหม่มีคะแนนความรู้เฉลี่ย 4.89 คิดเป็นร้อยละ 16.30 ขณะที่ผู้บริโภครายเดิมมีคะแนนเฉลี่ย 3.76 คิดเป็นร้อยละ 12.54 (ตารางที่ 4)

จากข้อมูลข้างต้นจะพบว่าผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้ผลิตภัณฑ์มาก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ของระยะเวลาการใช้ผลิตภัณฑ์กับ

ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภครายเดิม โดยข้อมูลคะแนนความรู้ในแต่ละด้านแบ่ง
บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
 are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ตามระยะเวลาการใช้สมุนไพรมองในภาพที่ 1 ผู้ที่เคยใช้มานานกว่า 12 เดือน มีคะแนนความรู้เฉลี่ยสูงที่สุดในด้านสรรพคุณ คิดเป็นร้อยละ 56.67 ตามด้วยด้านคุณภาพวัตถุดิบ ร้อยละ 40 ด้านสารสำคัญ ร้อยละ 30 ด้านขนาดวิธีใช้ ร้อยละ 26.67 ส่วนด้านที่น้อยที่สุดคือด้านข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ ร้อยละ 3.33 ผู้บริโภคที่เคยใช้มา 6-12 เดือน มีคะแนนความรู้เฉลี่ยสูงที่สุดในด้านสรรพคุณ คิดเป็นร้อยละ 46.67 ตามด้วยด้านขนาดวิธีใช้ ร้อยละ 33.33 ด้านสารสำคัญและด้านคุณภาพวัตถุดิบ ร้อยละ 30 ส่วนด้านที่น้อยที่สุดคือด้านข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ซึ่งผู้บริโภคไม่ทราบข้อมูลในด้านนี้เลย กลุ่มผู้บริโภคที่เคยใช้มา 1-6 เดือน มีคะแนนความรู้เฉลี่ยสูงที่สุดในด้านคุณภาพวัตถุดิบ คิดเป็นร้อยละ 37.5 ตามด้วยด้านขนาดวิธีใช้ ร้อยละ 33.33 ด้านสรรพคุณ ร้อยละ 25 ด้านข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ ร้อยละ 8.33 ส่วนด้านที่น้อยที่สุดคือด้านสารสำคัญ ซึ่งผู้บริโภคกลุ่มนี้ไม่ทราบข้อมูลในด้านนี้เลย สำหรับผู้ที่ใช้มาไม่ถึง 1 เดือน มีคะแนนความรู้เฉลี่ยสูงที่สุดในด้านคุณภาพวัตถุดิบ คิดเป็นร้อยละ 75 ตามด้วยด้านสรรพคุณ ร้อยละ 66.67 ด้านขนาดวิธีใช้ ร้อยละ 50 ส่วนด้านที่น้อยที่สุดคือด้านข้อควรระวังและข้อห้ามใช้และด้านสารสำคัญ ซึ่งผู้บริโภคกลุ่มนี้ไม่ทราบข้อมูลในด้านดังกล่าวเลย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความรู้ในแต่ละด้านกับประสบการณ์การใช้สมุนไพรมองของผู้ร่วมวิจัย พบว่าคะแนนความรู้ในแต่ละด้านกับประสบการณ์การใช้สมุนไพรมองไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) กล่าวคือ ผู้ที่เคยใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมินซ์มาเป็นระยะเวลาอันนานมีความรู้ไม่แตกต่างกับผู้เพิ่งเริ่มใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมินซ์ (ภาพที่ 1)

**บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด**

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

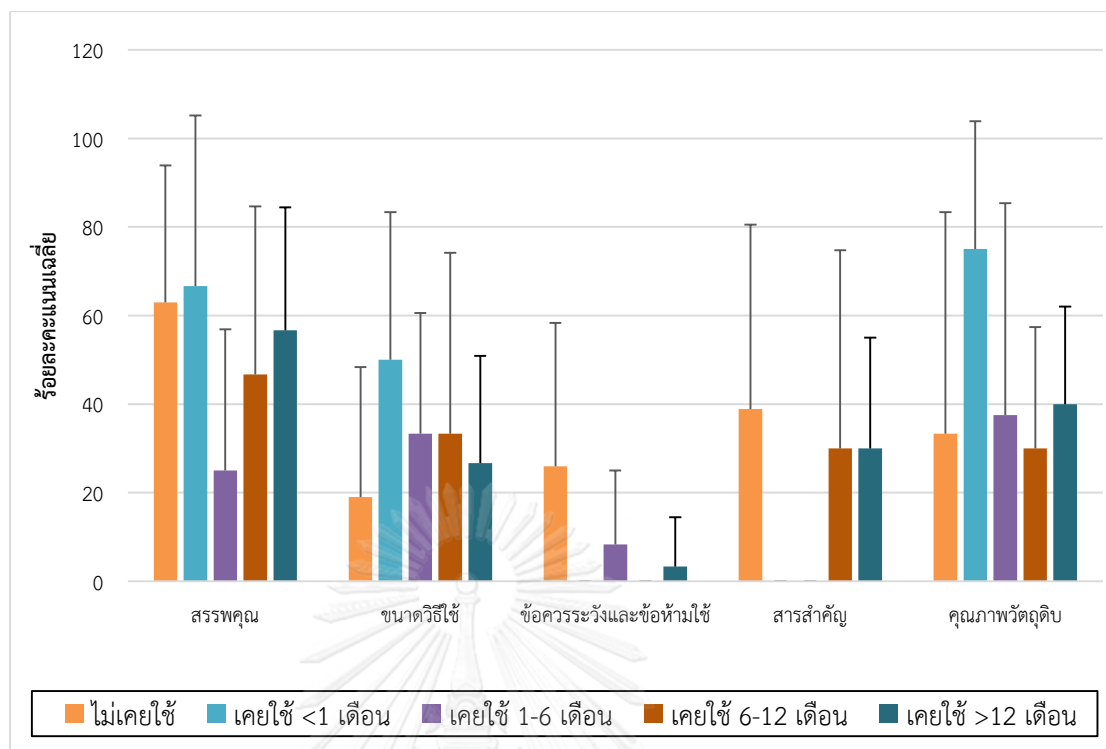
ตารางที่ 4 จำนวนผู้ร่วมวิจัยและคะแนนเฉลี่ยความรู้แบ่งตามประสบการณ์การใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร
 ขมื่นชั้นของผู้ร่วมวิจัย

ประสบการณ์การใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมื่นชั้น	จำนวนคน (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย (ร้อยละ)
เคยใช้		
- น้อยกว่า 1 เดือน	2 (6.67)	5 (16.67)
- 1-6 เดือน	4 (13.33)	2.75 (9.17)
- 6-12 เดือน	5 (16.67)	3.6 (12.00)
- นานกว่า 12 เดือน	10 (33.33)	4 (13.33)
- ภาพรวม	21 (70)	3.76 (12.54)
ไม่เคยใช้	9 (30)	4.89 (16.30)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
 เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
 are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ภาพที่ 1 การเปรียบเทียบความรู้ของผู้บริโภคที่เคยใช้ผลิตภัณฑ์ไขมันชั้นด้วยระยะเวลาที่

ต่างกัน โดยเปรียบเทียบความรู้ใน 5 ด้าน ได้แก่ สรรพคุณ ขนาดวิธีใช้ ข้อควรระวังและข้อห้าม

ใช้ สารสำคัญ และคุณภาพวัตถุดิบ วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วย

ANOVA พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ($P < 0.05$)

○ ความรู้ของผู้บริโภคแบ่งตามระดับการศึกษา

การสำรวจข้อมูลด้านระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างใน

งานวิจัยนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี โดยมีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 46.67 ตามด้วยผู้ที่มีการศึกษาในระดับตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไปมีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรืออนุปริญญา ร้อย
 บทความย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
 เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
 are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ละ 20 ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 3.33 โดยข้อมูลคะแนนความรู้ของแต่ละกลุ่มแสดงในภาพที่ 2
ทั้งนี้งานวิจัยนี้ไม่มีผู้ร่วมงานวิจัยที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษา

เมื่อพิจารณาคะแนนความรู้ของผู้ร่วมวิจัยแบ่งตามระดับการศึกษา พบว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 38.46 ตามด้วยผู้ที่มีการศึกษาในระดับปวช. หรือ ปวส. หรืออนุปริญญา มีคะแนนเฉลี่ย 4.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 34.62 ผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีคะแนนเฉลี่ย 4.29 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 33.00 และผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทหรือสูงกว่ามีคะแนนเฉลี่ย 3.44 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 26.46 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามคะแนนของแต่ละกลุ่มตามระดับการศึกษาไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) กล่าวคือ ระดับการศึกษาไม่ส่งผลต่อความรู้โดยภาพรวมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ (ภาพที่ 2)

เมื่อวิเคราะห์คะแนนในแต่ละด้านของแต่ละกลุ่ม จะพบว่าส่วนใหญ่แล้วด้านสรรพคุณเป็นด้านที่มีคะแนนสูงสุดในแต่ละกลุ่ม ยกเว้นกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า ที่มีคะแนนด้านคุณภาพวัตถุดิบสูงที่สุด ส่วนด้านที่ได้คะแนนน้อยที่สุดในทุกกลุ่ม คือด้านข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ (ภาพที่ 2) ผู้ที่มีระดับการศึกษาในชั้นประถมศึกษา มีคะแนนความรู้สูงสุดในด้านสรรพคุณ คือตอบถูกทุกข้อในด้านนี้ ตามมาด้วยด้านคุณภาพวัตถุดิบ ร้อยละ 50 ด้านขนาดวิธีใช้ ร้อยละ 33.33 ส่วนด้านข้อควรระวังและข้อห้ามใช้และด้านสารสำคัญพบว่าไม่ทราบข้อมูลในด้านนี้เลย ผู้ที่มีระดับการศึกษาในระดับปวช. หรือ ปวส. หรืออนุปริญญา มีคะแนนความรู้สูงสุดในด้านสรรพคุณ ร้อยละ 61 ตามด้วยด้านสารสำคัญ ร้อยละ 41.50 ด้านขนาดวิธีใช้ ร้อยละ 33.33 ด้านคุณภาพ

วัตถุดิบ ร้อยละ 25 ด้านข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ ร้อยละ 11 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่มีการศึกษาใน
บทความนี้และเพิ่มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทหรือปริญญาตรีที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

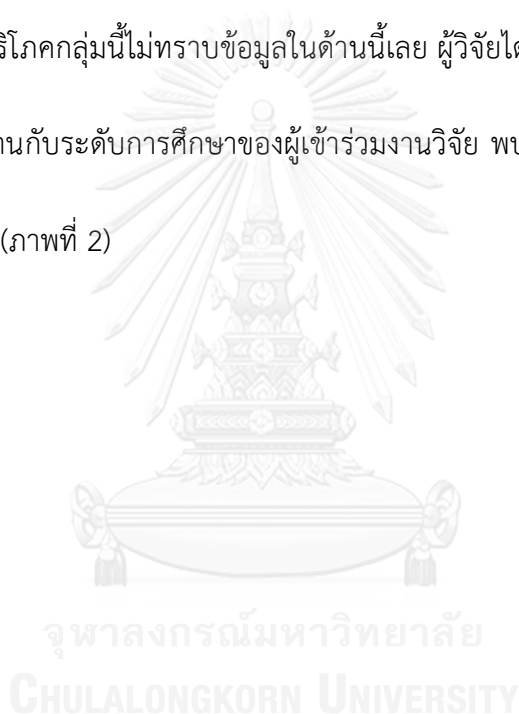
เป็นเพิ่มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทหรือปริญญาตรีที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)

are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

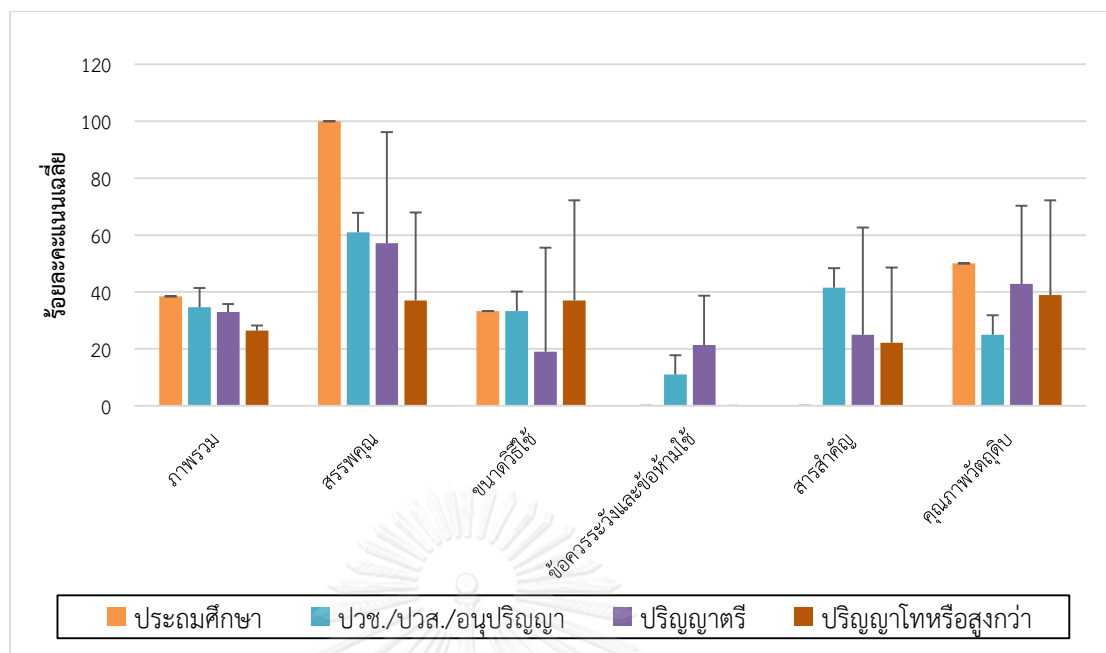

ระดับปริญญาตรีมีคะแนนความรู้สูงสุดในด้านสรรพคุณ ร้อยละ 57.14 ตามด้วยด้านคุณภาพวัตุดิบ ร้อยละ 42.86 ด้านสารสำคัญ ร้อยละ 25 ด้านข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ ร้อยละ 21.43 และด้านขนาดวิธีใช้ ร้อยละ 19.05 ตามลำดับ สำหรับผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือสูงกว่ามีคะแนน สูงที่สุดในด้านคุณภาพวัตุดิบ ร้อยละ 38.89 ตามด้วยด้านสรรพคุณและด้านขนาดวิธีใช้ แต่ละด้าน ได้คะแนนร้อยละ 37.04 ด้านสารสำคัญ ร้อยละ 22.22 และด้านที่ได้น้อยที่สุดคือด้านข้อควรระวัง และข้อห้ามใช้ ซึ่งผู้บริโภครุ่นนี้ไม่ทราบข้อมูลในด้านนี้เลย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ของความรู้ในแต่ละด้านกับระดับการศึกษาของผู้เข้าร่วมงานวิจัย พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมี นัยสำคัญ ($P < 0.05$) (ภาพที่ 2)

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญานิพนธ์ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ภาพที่ 2 การเปรียบเทียบความรู้ของผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยเปรียบเทียบ

ความรู้ใน 5 ด้าน ได้แก่ สรรพคุณ ขนาดวิธีใช้ ข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ สารสำคัญ และ

คุณภาพวัตถุดิบ รวมถึงความรู้ในภาพรวม ไม่พบความแตกต่างของคะแนนเมื่อวิเคราะห์ด้วย

ANOVA ที่ระดับความเชื่อมั่น ($P < 0.05$)

○ ความรู้ของผู้บริโภคกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่เลือกซื้อ

ในงานวิจัยนี้ได้ใช้ตัวอย่างผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชัน 3 ชนิด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันอภัยภูเบศร, ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันแคปซูล GPO และ ผลิตภัณฑ์สารสกัดขมิ้นชัน Antiox® โดยมีผู้ร่วมวิจัยที่เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจำนวน 11 คน (28.95%) ,18 คน (47.37%) และ 9 คน (23.68%) ตามลำดับ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันอภัยภูเบศรและผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันแคปซูล GPO มีรูปแบบผลิตภัณฑ์และสรรพคุณเดียวกัน ในที่นี้จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ของผู้บริโภคโดยแบ่ง

ตามชนิดของผลิตภัณฑ์ กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์รูปแบบแคปซูลขมิ้นชัน และผลิตภัณฑ์ในรูปแบบสารสกัด
บทความย่อและเพิ่มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นเพิ่มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของผลการทดสอบความรู้กับรูปแบบของผลิตภัณฑ์
 สมุนไพรชั้นที่เลือกซื้อพบว่าคะแนนของผู้ที่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์รูปแบบแคปซูลสมุนไพรชั้นที่มีความรู้
 ถูกต้องเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่เลือกซื้อ ในด้านสรรพคุณร้อยละ 45.33 ด้านขนาดวิธีใช้ ร้อยละ 28.00
 ด้านข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ ร้อยละ 10.67 ด้านสารสำคัญ ร้อยละ 22.00 และด้านคุณภาพ
 วัตถุดิบ ร้อยละ 42.00 สำหรับผู้ที่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์รูปแบบแคปซูลสารสกัดขมิ้นชั้น มีความรู้ถูกต้อง
 เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่เลือกซื้อในด้านสรรพคุณ ร้อยละ 70.37 ด้านขนาดวิธีใช้ ร้อยละ 33.33 ด้านข้อ
 ควรระวังและข้อห้ามใช้ ร้อยละ 14.81 ด้านสารสำคัญ ร้อยละ 33.33 และด้านคุณภาพวัตถุดิบ ร้อย
 ละ 38.89 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ยความรู้ของผู้บริโภคในแต่ละด้านแบ่งตามรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ใช้

หมวดความรู้	คะแนนเฉลี่ย (ร้อยละ)		
	คะแนนเต็ม	แคปซูลขมิ้นชั้น	แคปซูลสารสกัดขมิ้นชั้น
สรรพคุณ	3	1.36 (45.33)	2.11 (70.37)
ขนาดวิธีใช้	3	0.84 (28.00)	1.00 (33.33)
ข้อควรระวังและข้อห้ามใช้	3	0.44 (10.67)	0.44 (14.81)
สารสำคัญ	2	0.84 (22.00)	0.67 (33.33)
คุณภาพวัตถุดิบ	2	0.36 (42.00)	0.78(38.89)

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
 เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
 are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

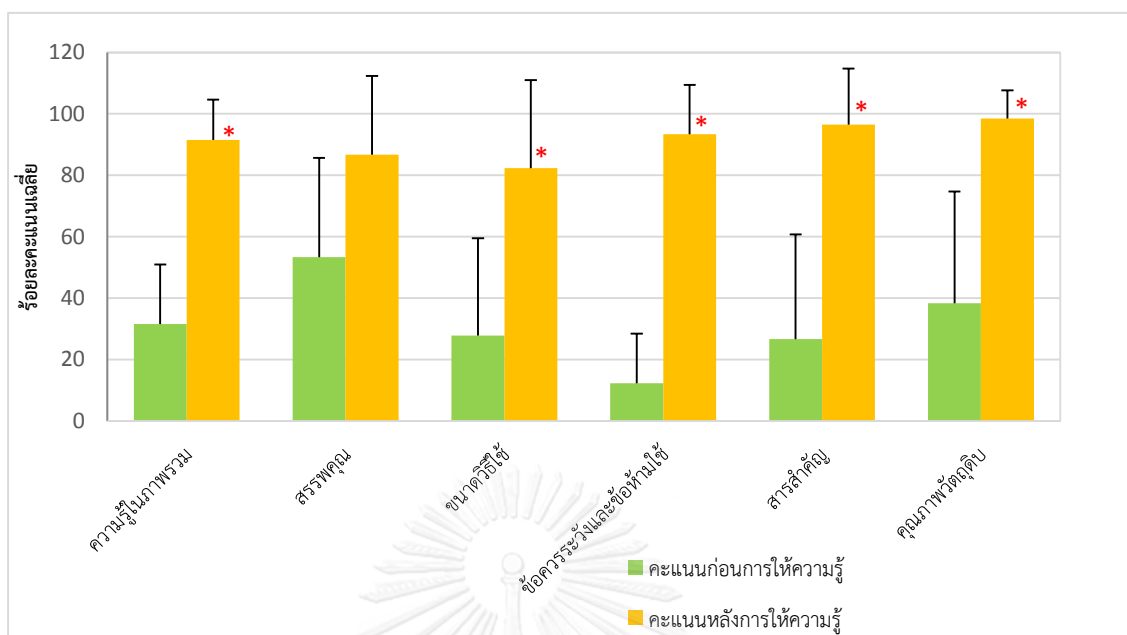
4.3 ความรู้ของผู้บริโภคหลังการให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์

เพื่อทดสอบว่าการให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สามารถเพิ่มความรู้ให้กับผู้บริโภคได้หรือไม่ ผู้วิจัยได้ทำการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชันแล้วให้ทำแบบทดสอบความรู้ชุดที่สอง (post-test) ซึ่งเหมือนกับแบบทดสอบความรู้ชุดที่ 1 ทุกประการ จากการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $p < 0.001$ โดยเพิ่มจากคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 31.54 เป็นร้อยละ 90.54 เมื่อพิจารณาแยกตามความรู้แต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 81.11 รองมาคือด้านสารสำคัญ เพิ่มขึ้นร้อยละ 69.83 ด้านคุณภาพวัตถุดิบ เพิ่มขึ้นร้อยละ 60.17 ขนาดวิธีใช้ เพิ่มขึ้นร้อยละ 54.55 ตามลำดับ สำหรับด้านที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นน้อยสุด คือ ด้านสรรพคุณ เพิ่มขึ้นร้อยละ 33.34 แต่เป็นการเพิ่มขึ้นที่ไม่มีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ (ภาพที่ 3)

อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่ามีข้อมูลบางด้านที่ยังมีการเข้าใจผิดอยู่แม้ว่าจะได้มีการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชันแล้วก็ตาม โดยความรู้ที่ยังมีการเข้าใจผิดอยู่มากที่สุด ได้แก่ ด้านขนาดวิธีใช้ ยังเข้าใจผิดอยู่ร้อยละ 17.78 ตามด้วย ด้านสรรพคุณ ร้อยละ 12.22 ด้านข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ ร้อยละ 6.67 ด้านสารสำคัญ ร้อยละ 3.33 และด้านคุณภาพวัตถุดิบ ร้อยละ 1.67 ตามลำดับ

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ภาพที่ 3 เปรียบเทียบร้อยละของคะแนนก่อนและหลังการให้ความรู้ของผู้บริโภค การเปรียบเทียบแสดงในภาพรวมและแยกตามหมวดความรู้ 5 ด้าน เครื่องหมายดอกจันทน์ (*) แสดงความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $p < 0.001$ โดยวิธี Paired T-test

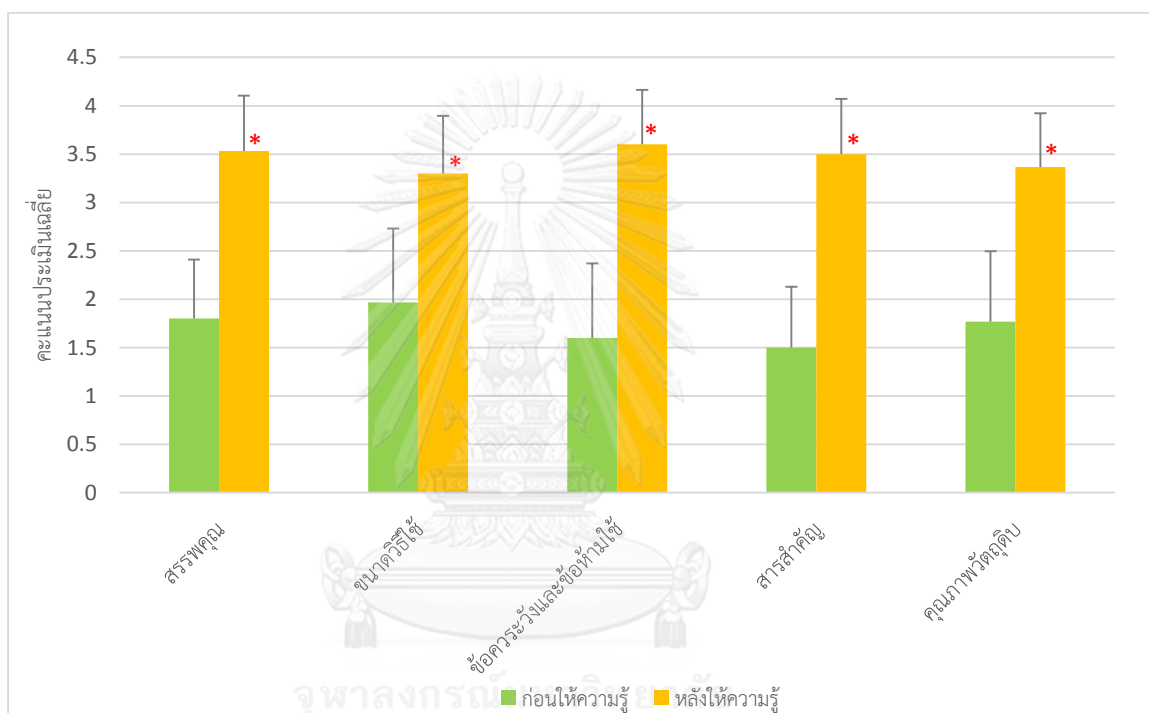
4.4 การประเมินความรู้ของผู้บริโภคด้วยตนเอง (Self-assessment)

เพื่อให้ทราบถึงระดับความรู้ที่ผู้ร่วมวิจัยรับรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่เลือกซื้อ จึงได้ให้ผู้ร่วมวิจัยได้ทำการประเมินความรู้ด้วยตนเองทั้งก่อนและหลังการให้ความรู้โดยผู้วิจัย (แบบประเมินความรู้ ตอนที่ 4) โดยใช้ประเด็นการประเมินความรู้ 5 ด้าน เช่นเดียวกับที่ใช้ในแบบทดสอบความรู้ แต่ละหัวข้อจะมีการแบ่งคะแนนออกเป็น 4 ระดับ โดยที่ 4 หมายถึงมีความรู้มากที่สุด และ 1 หมายถึงมีความรู้น้อยที่สุด ผลการวิจัยพบว่าผู้บริโภคประเมินว่าตนเองมีความรู้ในเรื่องข้อควรระวัง และข้อห้ามใช้และสารสำคัญเพิ่มขึ้นมากที่สุด เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 2 คะแนน ตามด้วยด้านสรรพคุณ เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.73 คะแนน ด้านคุณภาพวัตถุดิบ เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.63 คะแนน และด้านขนาดวิธีใช้ เฉลี่ย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

เพิ่มขึ้น 1.33 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่าการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $p < 0.001$ โดยวิธี Paired T-test (ภาพที่ 4) นอกจากนี้ยังพบว่าหลังการให้ความรู้ผู้บริโภครายหลายรายงานว่ากำลังเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่เหมาะสมกับความต้องการของตนเอง จึงตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตรงตามความต้องการแทนด้วย

ภาพที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนประเมินความรู้ของผู้บริโภคด้วยตนเองก่อนและหลังการให้ความรู้

การเปรียบเทียบแสดงแยกตามหมวดความรู้ 5 ด้าน เครื่องหมายดอกจันทน์ (*) แสดงความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $p < 0.001$ โดยวิธี Paired T-test

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย

5.1 ลักษณะทั่วไปของผู้บริโภคที่ใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมวิจัยจำนวน 30 คน ผู้ที่ใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมีความหลากหลายทั้งวัยวุฒิ คุณวุฒิ และ ประกอบอาชีพที่หลากหลายทั้งที่เป็นกลุ่มทำงานภาครัฐและเอกชน ไปจนถึงนิสิต/นักศึกษา ซึ่งอาจหมายความว่าสมุนไพรมีความแพร่หลายและได้รับความสนใจจากทุกกลุ่ม ไม่จำกัดเพศ วัย และระดับการศึกษา อย่างไรก็ตามมีแนวโน้มที่ผลิตภัณฑ์สมุนไพรจะได้รับความนิยมจากเพศหญิง และกลุ่มคนที่สูงวัย ซึ่งในกรณีนี้พิจารณาจากอายุมากกว่า 40 ปี โดยพบว่าจำนวนผู้สนใจซื้อผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และประมาณร้อยละ 80 อยู่ในกลุ่มผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ซึ่งการที่ประชากรในกลุ่มนี้มีความนิยมในเรื่องของการใช้ยาสมุนไพรในการรักษาอาการผิดปกติของร่างกาย อาจเนื่องมาจากการที่มีอายุมากขึ้น มีแนวโน้มการเกิดโรคได้มาก จึงเป็นไปที่จะมีความสนใจสรรหาแนวทางการรักษาต่าง ๆ เพื่อนำมารักษาโรคหรืออาการผิดปกติให้หายเร็วขึ้น นอกจากนี้จะเห็นว่าจำนวนผู้ร่วมวิจัยที่มีโรคประจำตัวมีสูงถึงประมาณร้อยละ 65 สะท้อนให้เห็นว่าการมีโรคประจำตัวอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้บริโภคใช้ในการพิจารณาตัดสินใจใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร แต่เนื่องจากโรคประจำตัวของผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่คือไขมันในเลือดสูง และความดันโลหิตสูง ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับข้อบ่งใช้ของสมุนไพรขมิ้นชัน จึงไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนว่าการมีโรคประจำตัวมีผลต่อการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร การตัดสินใจใช้สมุนไพรอาจเป็นเพียง

**บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด**

**The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.**

เพื่อใช้ในการบำรุงร่างกายทั่วไปก็ได้ การศึกษาเพิ่มเติมถึงสาเหตุในการเลือกใช้สมุนไพรจะช่วยให้เข้าใจถึงลักษณะผู้บริโภคสมุนไพรได้มากขึ้น

5.2 ผู้บริโภคขาดความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรโดยเฉพาะด้านมาตรฐานและความปลอดภัย

การทดสอบความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรขั้นพื้นฐานของผู้บริโภคทำโดยการใช้ข้อสอบ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้านความรู้ ได้แก่ สรรพคุณ, ขนาดวิธีใช้, ข้อควรระวังและข้อห้ามใช้, สารสำคัญ, และคุณภาพวัตถุดิบ การวิจัยพบว่าความรู้ของผู้ร่วมวิจัยโดยภาพรวมทุกด้านมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 31 เท่านั้น เมื่อพิจารณาคะแนนในแต่ละด้านจะพบว่า ด้านที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือ ข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ (คะแนนร้อยละ 12) สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจในเรื่องของความปลอดภัยในการใช้สมุนไพร นอกจากนี้ด้านสารสำคัญและคุณภาพวัตถุดิบ ซึ่งทั้งสองด้านนี้เป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงมาตรฐานของสมุนไพร ก็มีคะแนนน้อยด้วยเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคยังขาดความตระหนักรู้ในเรื่องมาตรฐานและความปลอดภัยในการใช้สมุนไพร เนื่องจากข้อมูลด้านข้อควรระวังและข้อห้ามใช้, สารสำคัญ, และคุณภาพวัตถุดิบ ไม่ได้เป็นจุดเน้นของการส่งเสริมการขาย อีกทั้งไม่มีข้อกำหนดของกฎหมายที่มุ่งเน้นส่งเสริมด้านมาตรฐานวัตถุดิบสมุนไพร จะเห็นได้จากการที่ไม่มีข้อกำหนดให้ระบุปริมาณสารสำคัญ รวมถึงข้อควรระวังต่าง ๆ บนฉลากยาแผนโบราณ⁵⁵ นอกจากนี้ยังอาจมีอิทธิพลจากความเชื่อในเรื่องสมุนไพรที่เป็นของธรรมชาติที่ปลอดภัย ปราศจากอันตราย⁵⁶ จึงไม่แปลกใจที่ผู้บริโภคจะมีความรู้ไม่มากเกี่ยวกับข้อมูลเหล่านี้ ที่อาจจะมาจากความไม่สนใจในข้อมูล แม้จะมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการใช้สมุนไพร

**บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด**

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

5.3 การให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สามารถส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรได้อย่างถูกต้อง

จากผลการวัดคะแนนความรู้อ่อนและหลังการให้ความรู้ด้วยแบบทดสอบ พบว่าหลังการให้ความรู้ ผู้บริโภคมีคะแนนความรู้อันเพิ่มขึ้นในทุกด้านอย่างชัดเจน โดยความรู้ที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือด้านข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ ซึ่งตรงกับผลจากการประเมินตนเองของผู้ร่วมวิจัย สำหรับด้านที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นน้อยสุดได้แก่ ด้านสรรพคุณ อาจเป็นผลมาจากการที่เดิมผู้ร่วมวิจัยมีคะแนนในด้านสรรพคุณสูงอยู่แล้ว การให้ความรู้เพิ่มเติมทำให้มีความรู้ที่ถูกต้องมากขึ้น อย่างไรก็ตามผลการวิจัยยังพบว่ามีข้อมูลบางด้านที่มีการเข้าใจผิดอยู่แม้ว่าจะได้มีการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรเข้มข้นแล้วก็ตาม โดยความรู้ที่ยังมีการเข้าใจผิดอยู่มากที่สุด ได้แก่ ด้านขนาดวิธีใช้ ทั้งนี้เนื่องจากส่วนมากผู้บริโภคจะใช้เพื่อบรรเทาอาการที่เกิดขึ้นเพียงชั่วคราวเท่านั้นไม่ได้ใช้เป็นประจำจึงอาจไม่ได้ใช้ตามวิธีใช้ที่แนะนำไว้ และในกระบวนการให้ความรู้ไม่ได้มีการพูดถึงชื่อการค้าของผลิตภัณฑ์ชัดเจน แต่ใช้การอธิบายถึงรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีในท้องตลาด อาจทำให้ผู้บริโภคสับสนได้ว่าผลิตภัณฑ์ที่ตนเองใช้อยู่เป็นรูปแบบผลิตภัณฑ์ใด ส่งผลให้ตอบคำถามในแบบทดสอบไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ขนาดและวิธีใช้สมุนไพรมีความแตกต่างไปตามตำรับจึงเป็นการยากที่จะจดจำได้ แม้ว่าจะมีรายงานวิจัยว่าสมุนไพรเข้มข้นมีความปลอดภัยค่อนข้างสูง⁵⁷ แต่ก็อาจก่อให้เกิดความเป็นพิษต่อตับได้¹⁸ ดังนั้นข้อมูลเรื่องขนาดรับประทานที่ถูกต้อง หรือขนาดที่ไม่มากเกินไป จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริโภคควรคำนึงถึงไม่ด้อยไปกว่าด้านอื่น ๆ จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมให้ความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์สมุนไพรกับผู้บริโภคช่วยให้ผู้บริโภคมีความรู้เพิ่มขึ้นได้จริง และการให้ความรู้นี้สามารถช่วยให้ผู้บริโภคเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้เหมาะสมและมีความปลอดภัยจากการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้

**บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด**

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ที่มีโรคประจำตัวหรือยาที่รับประทานอยู่ แม้ว่าการให้ความรู้จะช่วยให้ผู้บริโภคมีความรู้เพิ่มขึ้นได้จริง แต่อาจไม่สามารถทำให้ผู้บริโภคทำความเข้าใจและจดจำได้ในระยะยาว เนื่องจากวิธีการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรเข้มข้นแก่ผู้ร่วมวิจัยในการศึกษานี้ กระทำเพียงหนึ่งครั้งในเวลาจำกัด อาจทำให้ผู้บริโภคไม่มีเวลาในการรับและทำความเข้าใจข้อมูลอย่างเต็มที่ โดยจะเห็นได้ว่าแม้จะทำการให้ความรู้แล้วก็ยังมีประเด็นที่ยังคงมีความเข้าใจผิดอยู่ ดังนั้นการส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ผู้บริโภคเฝ้าหาความรู้และเรียนรู้ก่อนการใช้ผลิตภัณฑ์จะเป็นวิธีที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการใช้สมุนไพรที่ถูกต้องได้ในระยะยาว

5.4 ความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคซ้ำของผู้บริโภค

ในจำนวนผู้เข้าร่วมวิจัย ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมาก่อนและกลับมาซื้อซ้ำ แสดงถึงพฤติกรรมการบริโภคซ้ำ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภคในเรื่องของกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ในขั้นตอนสุดท้ายของการตัดสินใจซื้อคือการประเมินผลหลังการซื้อ หากผลที่ได้รับจากการใช้ผลิตภัณฑ์เป็นไปตามความคาดหวัง จะเกิดความพึงพอใจและมีทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ ทำให้มีแนวโน้มที่จะกลับมาซื้อซ้ำอีก⁵³ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือมีความเป็นไปได้ที่ผู้บริโภคได้ประเมินแล้วว่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรเข้มข้นที่ซื้อไปบริโภคสามารถแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ได้ตามที่คาดหวังจึงกลับมาซื้อไปบริโภคซ้ำอีก อย่างไรก็ตามจากการวัดความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สมุนไพร กลับพบว่าผู้ที่ใช้สมุนไพรมาเป็นเวลานานไม่ได้มีคะแนนความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แตกต่างจากผู้ที่ไม่เคยใช้หรือผู้ที่เข้ามาเป็นระยะเวลาน้อยกว่า โดยการวิจัยพบว่าผู้ที่เคยใช้มาน้อยกว่า 1 เดือนกลับมี

คะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด และในกลุ่มผู้ที่ยังไม่เคยใช้ก็มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มที่เคยใช้ด้วย แสดงให้เห็น **บทความย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด**

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ว่าความพึงพอใจต่อผลการใช้ผลิตภัณฑ์มีความสำคัญมากต่อการตัดสินใจเลือกซื้อซ้ำของผู้บริโภค นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริโภคขาดความใส่ใจในเรื่องข้อควรระวังต่าง ๆ ของสมุนไพรแม้ว่าจะใช้มานาน อาจเนื่องมาจากผู้บริโภคใช้ผลิตภัณฑ์เป็นการชั่วคราว เมื่ออาการดีขึ้นแล้วก็หยุดใช้ ความเป็นพิษระยะยาวไม่สามารถประเมินได้ แม้จะเป็นเช่นนั้นประเด็นเรื่องความเข้าใจในด้านคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ยังเป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลยและควรส่งเสริมให้มีเพิ่มขึ้น และเป็นสิ่งที่ผู้ผลิตควรคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการควบคุมคุณภาพการผลิตให้ได้มาตรฐานสัมพันธ์โดยตรงกับประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการรักษา หากผลิตภัณฑ์ด้อยคุณภาพ เมื่อผู้บริโภคใช้แล้วไม่เกิดผลย่อมส่งผลเสียกับผลิตภัณฑ์นั้นได้

5.5 ความรู้ที่มีต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

ในการวิจัยนี้มีผู้ร่วมวิจัยที่มีพื้นฐานระดับการศึกษาที่หลากหลาย ตั้งแต่ระดับประถมจนถึงระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า การทดสอบความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรในแต่ละกลุ่ม พบว่าคะแนนความรู้ของแต่ละกลุ่มที่มีพื้นฐานการศึกษาต่างกันนั้นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นชัดเจนว่าระดับการศึกษาไม่ได้มีผลต่อการมีความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพร การให้ความรู้จากผู้วิจัยด้วยวิธีเดียวกันทำให้ทุกคนมีคะแนนความรู้ที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรเป็นเรื่องที่สามารถศึกษาค้นคว้าได้ทั่วไป ผู้สนใจสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองจากแหล่งต่างๆ ซึ่งการค้นหาคำตอบก่อนตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เป็นไปตามทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภคในเรื่องของกระบวนการตัดสินใจซื้อคือผู้บริโภคจะต้องมีการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์มาก่อนที่จะทำการเลือกซื้อ ปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสมุนไพรจำนวนมากผ่านทางสื่อออนไลน์ทำให้

**บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด**

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

สามารถสืบค้นได้ง่าย ผู้บริโภคจึงควรมีความสามารถในการประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วย ใน การศึกษานี้มีข้อสังเกตว่าผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดบางประการของการศึกษาที่ทำการเก็บข้อมูลจากร้านขายยาเพียงสองแห่ง ซึ่งอยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัยและหน่วยงานของรัฐบาล ผู้บริโภคในพื้นที่นั้นส่วนใหญ่จึงเป็นผู้ที่มี การศึกษาสูง ดังนั้นจึงทำให้ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายที่ค่อนข้างแคบ ซึ่งทำให้ผล การศึกษาที่ได้ไม่ครอบคลุมถึงผู้ที่มีการศึกษาในระดับอื่น การศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องนี้โดยเพิ่มจำนวนผู้ ร่วมวิจัยที่มีความหลากหลายจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย

ในปัจจุบันสมุนไพรเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการรักษาสุขภาพทั้งในแง่การนำมาใช้รักษาโรครวมทั้งการใช้เป็นอาหารเสริม ซึ่งนับเป็นทางเลือกที่ผู้คนหันมาสนใจมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้เกิดผลิตภัณฑ์สมุนไพรหลากหลายชนิด ดังนั้นเพื่อให้การเลือกซื้อหรือเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรของผู้บริโภคมีถูกต้องเหมาะสม การมีความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดการรักษาที่มีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคควรคำนึงถึงนั้น ได้แก่ สรรพคุณ ขนาดที่ใช้ อาการข้างเคียง ข้อควรระวัง ข้อห้ามใช้ การเกิดอันตรกิริยากับยาอื่น และคุณภาพของวัตถุดิบที่นำมาผลิต การศึกษานี้จัดทำขึ้นเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค และศึกษาว่าการให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้องสามารถช่วยให้ผู้บริโภคเลือกผลิตภัณฑ์ได้อย่างเหมาะสม โดยใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรขึ้นชั้นเป็นตัวแทนของสมุนไพรอื่น ซึ่งเป็นการศึกษาเริ่มต้นเพื่อเป็นข้อมูลใช้อ้างอิงสำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรชนิดอื่นนำไปเทียบเคียงได้

ผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นผู้ที่มีความสนใจในการใช้หรือซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรในร้านขายยา โดยพบว่าผู้บริโภคมีความหลากหลายทั้งเพศ วัย ระดับการศึกษา และอาชีพ แสดงว่าผู้ใช้สมุนไพรมีกระจายอยู่ในทุกกลุ่ม แต่ส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิง และกลุ่มผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี

ผลจากการสำรวจความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรในภาพรวมพบว่าผู้บริโภคมีความรู้

ค่อนข้างน้อยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ในทุกด้านความรู้ ได้แก่ ด้านสรรพคุณ ด้านคุณภาพวัตถุดิบ ด้าน
บทความและเพิ่มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทปีที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นเพิ่มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)

are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ขนาดวิธีใช้ ด้านสารสำคัญ และด้านข้อห้ามและข้อควรระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านข้อห้ามใช้และข้อควรระวัง ที่มีคะแนนต่ำสุด ซึ่งบอกเป็นนัยว่าผู้บริโภคยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลด้านความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์สมุนไพร ประเด็นนี้อาจทำให้เกิดอันตรายจากการใช้ผลิตภัณฑ์ได้ แม้จะพบว่าผู้บริโภคมีความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แต่กลับพบพฤติกรรมการใช้ของผู้บริโภค โดยจะเห็นว่าผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเข้มข้นมาก่อนและคะแนนความรู้ของผู้ที่เคยใช้ผลิตภัณฑ์ก็ไม่มี ความต่างจากผู้เพิ่งเริ่มใช้หรือผู้ที่ไม่เคยใช้ ซึ่งพฤติกรรมนี้น่าจะมาจากความพึงพอใจในคุณภาพของผลิตภัณฑ์เป็นสำคัญ ดังนั้นผู้ผลิตจึงควรใส่ใจกับมาตรฐานคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้มาก นอกจากนี้ยังพบว่าความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรเป็นความรู้ที่สามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ดังจะเห็นได้จากคะแนนที่ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มผู้ร่วมวิจัยที่มีพื้นฐานการศึกษาต่างกัน และเมื่อให้ความรู้ด้วยวิธีเดียวกันและทำการทดสอบความรู้ใหม่ก็พบว่าผู้ร่วมวิจัยมีคะแนนความรู้ที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามวิธีการนี้เป็นการกระทำในเวลาจำกัด ไม่สามารถทำให้ผู้บริโภคเกิดการจดจำและการเรียนรู้ในระยะยาวได้ ดังนั้นการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรที่ถูกต้องผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้งการกระตุ้นให้ผู้บริโภคเห็นความสำคัญของการหาความรู้ก่อนการใช้สมุนไพรเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถใช้สมุนไพรได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

**บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด**

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

เอกสารอ้างอิง

1. ปิยพรรณ รัตนพิกุล, ดร.พีระพงษ์ พุศิริ. แรงจูงใจในการเลือกใช้ยาแผนโบราณของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ 2555; 2:144-61.
2. คณพัชญ์ นฤภัย, ดร.ไกรชิต สุตะเมือง. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความไว้วางใจในการซื้อยาแก้ไอสมุนไพรของประชากร ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารการตลาด และการสื่อสาร 2556; 2:179-96.
3. ยศสวดี อยู่สุนิห. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรบำรุงผิวหน้าโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 2554.
4. งานระบบยาแห่งชาติและสารสนเทศ กลุ่มพัฒนาระบบ สำนักงานยา. ยาขมิ้นชัน [อินเทอร์เน็ต]. นนทบุรี: บัญชียาหลักแห่งชาติ; 2556 [เข้าถึงเมื่อ 24 ก.พ. 2557]. เข้าถึงได้จาก: <http://drug.fda.moph.go.th:81/nlem.in.th/medicine/herbal/list/664>
5. Menon VP, Sudheer AR. Antioxidant and anti-inflammatory properties of curcumin. Adv Exp Med Biol. 2007;595:105-25.
6. รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล. องค์ความรู้จากงานวิจัยสมุนไพรไทย 10 ชนิด : กระชายดำ กวาวเครือขาว ขมิ้นชัน ขิง บัวบก พริกไทย ไพล ฟ้าทะลาย มะขามป้อม มะระขี้นก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ; 2554.

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

7. Alschuler L. Turmeric – An Overview of the Research and Clinical Indications
[Internet]. Gaia herbs (Professional solution). Available from:
<http://www.drlise.net/attachments/tumeric.pdf>
8. Akram M, Uddin S, Ahmed A, Usmanhani K, Hanna A, Mohiuddin E, Asif M.
Curcuma longa and Curcumin: a review article. ROM. J. BIOL. – PLANT BIOL. 2010;
55:65-70.
9. โสมนัส ศิริจารุกุล. การศึกษาประสิทธิผลและผลข้างเคียงของขมิ้นชันเปรียบเทียบกับยา
ranitidine ในผู้ป่วย uninvestigated dyspepsia. วิทยานิพนธ์ปริญญาเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยศิลปากร 2550.
10. Ehrlich SD. Possible Interactions with: Turmeric [Internet]. The University of
Maryland Medical Center. 2012 [cite 2014 Feb 23]. Available from:
<http://umm.edu/health/medical/altmed/herb-interaction/possible-interactions-with-turmeric>
11. Wittkowsky AK. Drug Interactions Update: Drugs, Herbs, and Oral Anticoagulation.
Journal of Thrombosis and Thrombolysis 2001;12(1), 67–71.
12. ชุติกร สอนสุวิทย์, ชบาไพร โพธิ์สุยะ, ดวงมล จรุงวนิชกุล, นรัถภร พิริยะชนานุสรณ์. การใช้
สมุนไพรและผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่มีโอกาสเกิดอันตรกิริยากับยาที่ใช้ในผู้ป่วยโรคเรื้อรัง.
วารสารไทยเภสัชศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ 2555;7(4):149-154.

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญานิพนธ์ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

13. ผศ.ดร.เกษัชกรหญิง สุภารัตน์ หอมหวล. ฐานข้อมูลเครื่องยาและสมุนไพร[อินเทอร์เน็ต].
 อุบลราชธานี: คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี; 2554. [เข้าถึงเมื่อ 23 ก.พ. 2557].
 เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaicrudedrug.com/main.php>
14. พิชราภรณ์ ภูไพบูลย์, ศิริวัลย์ สร้อยกล่อม, พินิจ ไพรสนธิ. การปนเปื้อนโลหะหนักในยาสมุนไพร
 ไทย. การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 48; 3-5 ก.พ. 2553;
 กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2553.
15. ปราณี ขวลิตรำรง และคณะ. มาตรฐานสมุนไพรไทย: ขมิ้นชัน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสมุนไพร
 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2544.
16. Lee CJ, Lee JH, Seok JH, Hur GM, Park YC, Seol IC, Kim YH. Effects of baicalein,
 berberine, curcumin and hesperidin on mucin release from airway goblet cells.
 Planta Med. 2003 Jun; 69(6):523-6.
17. Deters M, Siegers C, Muhl P, Hänsel W. Choloretic effects of curcuminoids on an
 acute cyclosporin-induced cholestasis in the rat. Planta Med. 1999 Oct; 65(7):
 610-3
18. Platel K, Srinivasan K. Influence of dietary spices or their active principles on
 digestive enzymes of small intestinal mucosa in rats. Int J Food Sci Nutr. 1996
 Jan; 47(1):55-9.

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
 เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
 are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

19. Platel K, Srinivasan K. Influence of dietary spices and their active principles on pancreatic digestive enzymes in albino rats. *Nahrung*. 2000 Feb; 44(1):42-6.
20. Rukkumani R, Aruna K, Varma PS, Rajasekaran KN, Menon VP. Comparative effects of curcumin and its analog on alcohol- and polyunsaturated fatty acid-induced alterations in circulatory lipid profiles. *J Med Food*. 2005; 8(2):256-60.
21. Akram M., et al. *Curcuma longa* and curcumin: a review article. *Rom. J. Biol. – plant biol*. 2010; 55(2):65–70.
22. Mohanty I, Singh Arya D, Dinda A, Joshi S, Talwar KK, Gupta SK. Protective effects of *Curcuma longa* on ischemia-reperfusion induced myocardial injuries and their mechanisms. *Life Sci*. 2004 Aug 20; 75(14):1701-11.
23. Yu ZF, Kong LD, Chen Y. Antidepressant activity of aqueous extracts of *Curcuma longa* in mice. *J Ethnopharmacol*. 2002 Nov; 83(1-2):161-5.
24. Lantz RC, Chen GJ, Solyom AM, Jolad SD, Timmermann BN. The effect of turmeric extracts on inflammatory mediator production. *Phytomedicine*. 2005 Jun; 12(6-7):445-52.
25. Ramsewak RS, DeWitt DL, Nair MG. Cytotoxicity, antioxidant and anti-inflammatory activities of curcumins I-III from *Curcuma longa*. *Phytomedicine*. 2000 Jul; 7(4):303-8.

บทความย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

26. Skrzypczak-Jankun E, McCabe NP, Selman SH, Jankun J. Curcumin inhibits lipoxygenase by binding to its central cavity: theoretical and X-ray evidence. *Int J Mol Med*. 2000 Nov; 6(5):521-6.
27. Gukovsky I, Reyes CN, Vaquero EC, Gukovskaya AS, Pandol SJ. Curcumin ameliorates ethanol and nonethanol experimental pancreatitis. *Am J Physiol Gastrointest Liver Physiol*. 2003 Jan; 284(1):G85-95.
28. Joe B, Lokesh BR. Effect of curcumin and capsaicin on arachidonic acid metabolism and lysosomal enzyme secretion by rat peritoneal macrophages. *Lipids*. 1997 Nov; 32(11):1173-80.
29. Gaddipati JP, Sundar SV, Calemine J, Seth P, Sidhu GS, Maheshwari RK. Differential regulation of cytokines and transcription factors in liver by curcumin following hemorrhage/resuscitation. *Shock*. 2003 Feb; 19(2):150-6.
30. Chan MM. Inhibition of tumor necrosis factor by curcumin, a phytochemical. *Biochem Pharmacol*. 1995 May 26;49(11):1551-6.
31. Menon VP, Sudheer AR. Antioxidant and anti-inflammatory properties of curcumin. *Adv Exp Med Biol*. 2007;595:105-25.
32. Banerjee A, Nigam SS. Antimicrobial efficacy of the essential oil of *Curcuma longa*. *Indian J Med Res*. 1978 Nov; 68:864-6.

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

33. Liao S, Lin J, Dang MT, Zhang H, Kao YH, Fukuchi J, Hiipakka RA. Growth suppression of hamster flank organs by topical application of catechins, alizarin, curcumin, and myristoleic acid. Arch Dermatol Res. 2001 Apr;293(4):200-5.
34. Sidhu GS, Singh AK, Thaloor D, Banaudha KK, Patnaik GK, Srimal RC, Maheshwari RK. Enhancement of wound healing by curcumin in animals. Wound Repair Regen. 1998 Mar-Apr; 6(2):167-77.
35. Ruby AJ, Kuttan G, Babu KD, Rajasekharan KN, Kuttan R. Anti-tumour and antioxidant activity of natural curcuminoids. Cancer Lett. 1995 Jul 20;94(1):79-83.
36. Araújo CAC, Leon LL. Biological Activities of *Curcuma longa* L. Mem Inst Oswaldo Cruz, Rio de Janeiro, Vol. 96(5): 723-728, July 2001.
37. Bhat, S., Amin, T., Nazir, S. (2015). Biological Activities of Turmeric (*Curcuma longa* Linn.) - An Overview. BMR Microbiology, 1(1). 1-5
38. หน่วยบริการฐานข้อมูลสมุนไพร สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. ฤทธิ์ลดน้ำตาลในเลือดของ Curcumin จากขมิ้นชัน [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.[เข้าถึงเมื่อ 29 มี.ค. 2557]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.medplant.mahidol.ac.th/active/shownews.asp?id=732>

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

39. Kandarkar SV, Sawant SS, Ingle AD, Deshpande SS, Maru GB. Subchronic oral hepatotoxicity of turmeric in mice--histopathological and ultrastructural studies. Indian J Exp Biol. 1998 Jul;36(7):675-9.
40. Aggarwal BB, Kumar A, Bharti AC. Anticancer potential of curcumin: preclinical and clinical studies. Anticancer Res. 2003 Jan-Feb; 23(1A):363-98.
41. Nagabhushan M, Bhide SV. Nonmutagenicity of curcumin and its antimutagenic action versus chili and capsaicin. Nutr Cancer. 1986; 8(3):201-10.
42. Thamlikitkul V, Bunyapraphatsara N, Dechatiwongse T, Theerapong S, Chantrakul C, Thanaveerasuwan T, et al. Randomized double blind study of *Curcuma domestica* Val. for dyspepsia. J Med Assoc Thai. 1989 Nov; 72(11):613-20.
43. Ramirez-Bosca A, Soler A, Carrion Gutierrez MA, Laborda Alvarez, Quintanilla E. Antioxidant *Curcuma* extracts decrease the blood lipid peroxide levels of human subjects. Age. 1995; 18:167-9.
44. Cheng AL, Hsu CH, Lin JK, Hsu MM, Ho YF, Shen TS, et al. Phase I clinical trial of curcumin, a chemopreventive agent, in patients with high-risk or pre-malignant lesions. Anticancer Res. 2001 Jul-Aug; 21(4B):2895-900.

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

45. สำนักยา กลุ่มงานพัฒนาระบบ งานระบบยาแห่งชาติและสารสนเทศ. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555: บัญชียาจากสมุนไพร. [อินเทอร์เน็ต]. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.[เข้าถึงเมื่อ 13 ต.ค. 2558]. เข้าถึงได้จาก: <http://kpo.moph.go.th/webkpo/tool/Thaimed2555.pdf>
46. ภัศรา ชาวประดิษฐ์. สถานการณ์การผลิตและการตลาดพืชสมุนไพร. กลุ่มส่งเสริมพืชสมุนไพรและเครื่องเทศ สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร. [เข้าถึงเมื่อ 3 ธ.ค. 2558]. เข้าถึงได้จาก: http://www.agriman.doae.go.th/home/news2/JOB/318_58-032.pdf
47. Licata, A., Macaluso, F.S. and Craxi, A., 2013. Herbal hepatotoxicity: A hidden epidemic. *Internal and Emergency Medicine* 8, 13-22.
48. Chan, K., 2014. Understanding interactions between Chinese medicines and pharmaceutical drugs in integrative healthcare. *Chinese Journal of Integrative Medicine* 21, 83-89.
49. Elolemy, A.T. and Albedah, A.M.N., 2012. Public knowledge, attitude and practice of complementary and alternative medicine in Riyadh region, Saudi Arabia. *Oman Medical Journal* 27, 20-26.
50. Dragoeva, A. P., Koleva, V. P., Nanova, Z. D., Koynova, T. V., & Jordanova, P. K. (2015). A study on current status of herbal utilization in Bulgaria: Part 1 - Application of herbal medicines. *Scientific Research and Essays*, 10(5), 168-176.

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

51. Schjøtt, J. and Erdal, H., 2014. Questions about complementary and alternative medicine to the Regional Medicines Information and Pharmacovigilance Centres in Norway (RELIS): A descriptive pilot study. BMC Complementary and Alternative Medicine 14.

52. หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์. รพ.ชุมชนตรวจพบแอบใส่ยาแก้ปวดอาหารเสริมสมุนไพร. 4 ส.ค.57.

[เข้าถึงเมื่อ 3 ธ.ค. 2558]. เข้าถึงได้จาก:

http://webdb.dmsc.moph.go.th/ifc_herbal/news_detail.php?cat=L&id=187.

53. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค. [อินเทอร์เน็ต].

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.[เข้าถึงเมื่อ 16 ต.ค. 2558]. เข้าถึงได้จาก:

www.teacher.ssru.ac.th/chinoros_th/file.php/1/_1.docx

54. ชนากานต์ บุญนุช และคณะ. ขนาดกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยเชิงปริมาณ. เอกสารชุมชนนักปฏิบัติ

คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล .กรุงเทพฯ: โรงพยาบาลศิริราช, 2554

55. กระทรวงสาธารณสุข. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. คู่มือการขึ้นทะเบียนตำรับยาแผน

โบราณ (อย-ย01-01-10-47)/ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข.

นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2547.

56. González-Stuart A. Vegetable consumption and health: new research: Safety concerns regarding certain herbs used on the largest U.S.-mexico border. USA: University of Texas at El Paso; 2012: 139-145.

**บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด**

**The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.**

57. Chainani-Wu N. Safety and anti-inflammatory activity of curcumin: a component of tumeric (*Curcuma longa*). *J Altern Complement Med*. 2003 Feb; 9(1):161-8.

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด
The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ภาคผนวก ก ตารางการวิเคราะห์ผลการวิจัย

ตารางที่ ก1 คะแนนความรู้เฉลี่ยของผู้บริโภคแยกตามเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา

	ชุดที่ 1 (ก่อนให้ความรู้)	ชุดที่ 2 (หลังให้ความรู้)	ผลต่าง
เพศ			
ชาย (10คน)	3.8 (29.23%)	12 (92.31%)	8.2 (63.08%)
หญิง (20คน)	4.25 (32.69%)	11.65 (89.62%)	7.4 (56.92%)
อายุ			
18-30 ปี (4คน)	8 (61.54%)	12.5 (96.15%)	4.5 (34.62%)
31-40 ปี (2คน)	2 (15.38%)	11.5 (88.46%)	9.5 (73.08%)
41-50 ปี (11คน)	4.09 (31.47%)	12.36 (95.1%)	8.27 (63.64%)
51-60 ปี (5คน)	3.6 (27.69%)	12.6 (96.92%)	9 (69.23%)
>60 ปี (8คน)	3 (23.08%)	10.13 (77.88%)	7.13 (54.81%)
สถานภาพ			
โสด (12คน)	5.42 (41.67%)	12.08 (92.95%)	6.66 (51.28%)
แต่งงาน (17คน)	3.24 (24.89%)	11.88 (91.4%)	8.64 (66.52%)
อื่นๆ (1คน)	3 (23.08%)	6 (46.15%)	3 (23.08%)
ระดับการศึกษา			
ประถม (1คน)	5 (38.46%)	12 (92.31%)	7 (53.85%)
มัธยม	0	0	0

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

	ชุดที่ 1 (ก่อนให้ความรู้)	ชุดที่ 2 (หลังให้ความรู้)	ผลต่าง
ปวช/ปวส/อนุปริญญา (6คน)	4.5 (34.62%)	11.67 (89.74%)	7.17 (55.13%)
ระดับการศึกษา			
ป.ตรี (14คน)	4.29 (32.97%)	11.5 (88.46%)	7.21 (55.49%)
ป.โทหรือสูงกว่า (9คน)	3.44 (26.5%)	12.22 (94.02%)	8.78 (67.52%)
อื่นๆ	0	0	0
อาชีพ			
ข้าราชการ,รัฐวิสาหกิจ (7คน)	4.86 (37.36%)	12 (92.31%)	7.14 (54.95%)
พนักงานเอกชน (3คน)	3.33 (25.64%)	13 (100%)	9.67 (74.36%)
รับจ้าง (4คน)	3.5 (26.92%)	12 (92.31%)	8.5 (65.38%)
แม่บ้าน (4คน)	2.75 (21.15%)	10 (76.92%)	7.25 (55.77%)
นักเรียน (3คน)	7 (53.85%)	12.33 (94.87%)	5.33 (41.03%)
อื่นๆ (9คน)	3.67 (28.21%)	11.67 (89.74%)	7 (53.85%)
โรคประจำตัว			
ไม่มี (13คน)	4.77 (36.69%)	12.38 (95.27%)	7.61 (58.58%)
โรคกระเพาะ (3คน)	3.67 (28.21%)	12.33 (94.87%)	8.66 (66.67%)
โรคหัวใจ	0	0	0
โรคเบาหวาน (2คน)	3 (23.08%)	9.5 (73.08%)	6.5 (50%)
โรคไต	0	0	0
โรคความดัน (6คน)	4.33 (33.33%)	11 (84.62%)	6.67 (51.28%)

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

	ชุดที่ 1 (ก่อนให้ความรู้)	ชุดที่ 2 (หลังให้ความรู้)	ผลต่าง
โรคตับ (1คน)	4 (30.77%)	10 (76.92%)	6 (46.15%)
โรคไข้มัน (8คน)	3.13 (24.04%)	11.13 (85.58%)	8 (61.54%)
โรคประจำตัว			
โรคข้อ (1คน)	7 (53.85%)	13 (100%)	6 (46.15%)
โรคเลือด	0	0	0
อื่นๆ (3 คน)	3.33 (25.62%)	12.33 (94.85%)	9 (69.23%)
ยาที่ใช้อยู่			
ไม่มี (18คน)	4.39 (33.76%)	12.33 (94.87%)	7.94 (61.11%)
ลดกรด (1คน)	4 (30.77%)	13 (100%)	9 (69.23%)
ลดน้ำตาล (2คน)	6 (46.15%)	8.5 (65.38%)	13 (100%)
Anticoagulant	0	0	0
Thrombolytic (1คน)	4 (30.77%)	10 (76.92%)	6 (46.15%)
Antiplatelet (1คน)	3 (23.08%)	6 (46.15%)	3 (23.08%)
อื่นๆ (10 คน)	3.8 (29.23%)	11.2 (86.15%)	7.4 (56.92%)

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ตารางที่ ก2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคะแนนความรู้แต่ละด้านกับประสบการณ์การใช้

สมุมนไพรด้วยวิธี One-way ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
คะแนนในภาพรวม	Between Groups	16.972	4	4.243	.632	.644
	Within Groups	167.728	25	6.709		
	Total	184.700	29			
คะแนนด้านข้อบ่งชี้	Between Groups	4598.765	4	1149.691	1.122	.369
	Within Groups	25623.457	25	1024.938		
	Total	30222.222	29			
คะแนนด้านขนาดวิธีใช้	Between Groups	6358.025	4	1589.506	1.749	.171
	Within Groups	22716.049	25	908.642		
	Total	29074.074	29			
คะแนนด้านข้อควรระวัง/ ข้อห้ามใช้	Between Groups	3450.617	4	862.654	2.111	.109
	Within Groups	10216.049	25	408.642		
	Total	13666.667	29			
คะแนนด้านสารสำคัญ	Between Groups	6777.778	4	1694.444	1.575	.212
	Within Groups	26888.889	25	1075.556		
	Total	33666.667	29			
คะแนนด้านคุณภาพ วัตถุดิบ	Between Groups	2986.111	4	746.528	.527	.717
	Within Groups	35430.556	25	1417.222		
	Total	38416.667	29			

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ตารางที่ ก3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคะแนนความรู้แต่ละด้านกับระดับการศึกษาด้วยวิธี

One-way ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
คะแนนในภาพรวม	Between Groups	6.121	3	2.040	.297	.827
	Within Groups	178.579	26	6.868		
	Total	184.700	29			
คะแนนด้านข้อบ่งชี้	Between Groups	5134.039	3	1711.346	1.774	.177
	Within Groups	25088.183	26	964.930		
	Total	30222.222	29			
คะแนนด้านขนาดวิธีใช้	Between Groups	2054.674	3	684.891	.659	.585
	Within Groups	27019.400	26	1039.208		
	Total	29074.074	29			
คะแนนด้านข้อควรระวัง/ ข้อห้ามใช้	Between Groups	1629.630	3	543.210	1.173	.339
	Within Groups	12037.037	26	462.963		
	Total	13666.667	29			
คะแนนด้านสารสำคัญ	Between Groups	2277.778	3	759.259	.629	.603
	Within Groups	31388.889	26	1207.265		
	Total	33666.667	29			
คะแนนด้านคุณภาพ วัตถุดิบ	Between Groups	1492.063	3	497.354	.350	.789
	Within Groups	36924.603	26	1420.177		
	Total	38416.667	29			

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ตารางที่ ก4 ผลการวิเคราะห์ความรู้ที่เปลี่ยนไปจากก่อนและหลังการได้รับความรู้โดยการประเมินตนเองของผู้บริโภค ด้วยวิธี Paired T-test

		Paired Differences				T	df	Sig. (2-tailed)	
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	99.9% Confidence Interval of the Difference				
					Lower				Upper
Pair 1	ประเมินตนเองด้านสรรพคุณ (Pre) – ประเมินตนเองด้านสรรพคุณ (Post)	-1.733	.785	.143	-2.258	-1.209	-12.095	29	.000
Pair 2	ประเมินตนเองด้านขนาดวิธีใช้ (Pre) – ประเมินตนเองด้านขนาดวิธีใช้ (Post)	-1.333	.758	.138	-1.840	-.827	-9.633	29	.000
Pair 3	ประเมินตนเองด้านข้อควรระวัง/ข้อห้ามใช้ (Pre) – ประเมินตนเองด้านข้อควรระวัง/ข้อห้ามใช้ (Post)	-2.000	.830	.152	-2.555	-1.445	-13.191	29	.000
Pair 4	ประเมินตนเองด้านสารสำคัญ (Pre) – ประเมินตนเองด้านสารสำคัญ (Post)	-2.000	.983	.179	-2.656	-1.344	-11.148	29	.000
Pair 5	ประเมินตนเองด้านคุณภาพวัตถุดิบ (Pre) – ประเมินตนเองด้านคุณภาพวัตถุดิบ (Post)	-1.600	.770	.141	-2.115	-1.085	-11.379	29	.000

ภาคผนวก ข แบบสอบถาม

ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรเข้มข้นของผู้บริโภคในร้านยาโอสดศาลา

ตอนที่ 1 ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรเข้มข้น

1.1 ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเข้มข้นที่ท่านเลือกซื้อคือ

- ผลิตภัณฑ์เข้มข้น อภัยภูเบศร
- ผลิตภัณฑ์เข้มข้นแคปซูล GPO
- ผลิตภัณฑ์สารสกัดเข้มข้น Antiox®

1.2 ท่านเคยใช้ผลิตภัณฑ์นี้มาก่อนหรือไม่

- ไม่เคย (ทำแบบสอบถามตอนที่ 2)
- เคย (ตอบข้อ 1.2.1)

1.2.1 ท่านเคยใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมานานเท่าใด

- น้อยกว่า 1 เดือน
- ตั้งแต่ 1 เดือนแต่ไม่ถึง 6 เดือน
- ตั้งแต่ 6 เดือนแต่ไม่ถึง 12 เดือน

- ตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชัน

แบบทดสอบความรู้ ชุดที่ 1

จงเลือกคำตอบที่ตรงกับความเข้าใจของท่านมากที่สุด

หมายเหตุ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชัน* หมายถึง ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชัน อภัยภูเบศร, ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันแคปซูล GPO และ ผลิตภัณฑ์สารสกัดขมิ้นชัน Antiox®

1. ส่วนใดของขมิ้นชันที่นำมาใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชัน*

- ราก
- เหง้า (ลำต้นใต้ดิน)
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

2. สารสำคัญอะไรในขมิ้นชันที่มีสรรพคุณในการบรรเทาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ

- เคอร์คูมินอยด์ (Curcuminoid)
- น้ำมันหอมระเหย
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

3. สารสำคัญอะไรในขมิ้นชันที่มีสรรพคุณในการต้านอนุมูลอิสระ และต้านการอักเสบ

- เคอร์คูมินอยด์ (Curcuminoid)
- น้ำมันหอมระเหย
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

4. ข้อใดคือข้อบ่งใช้ของผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันอภัยภูเบศร

- บรรเทาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ
- ต้านอนุมูลอิสระ
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

5. ข้อใดคือข้อบ่งใช้ของผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันแคปซูล GPO

- บรรเทาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ
- ต้านอนุมูลอิสระ
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

6. ข้อใดคือข้อบ่งชี้ของผลิตภัณฑ์สารสกัดขมิ้นชัน Antiox®

- บรรเทาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ
- ต้านอนุมูลอิสระ
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลมาแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

7. ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันตราอภัยภูเบศร โดยทั่วไปมีวิธีการใช้อย่างไร

- รับประทานครั้งละ 1-2 แคปซูล วันละ 4 ครั้ง
- รับประทานครั้งละ 1-2 แคปซูล วันละ 1 ครั้ง
- รับประทานได้ทั้งสองแบบ
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลมาแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

8. ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันแคปซูล GPO โดยทั่วไปมีวิธีการใช้อย่างไร

- รับประทานครั้งละ 1-2 แคปซูล วันละ 4 ครั้ง
- รับประทานครั้งละ 1-2 แคปซูล วันละ 1 ครั้ง
- รับประทานได้ทั้งสองแบบ
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลมาแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

9. ผลลัพธ์ที่สารสกัดจากขมิ้นชัน Antiox® มีวิธีการใช้อย่างไร

- รับประทานครั้งละ 1-2 แคปซูล วันละ 4 ครั้ง
- รับประทานครั้งละ 1-2 แคปซูล วันละ 1 ครั้ง
- รับประทานได้ทั้งสองแบบ
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลมาแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

10. อาการข้างเคียงที่พบบ่อยจากการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชัน* คืออะไร

- ท้องผูก
- คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสีย
- ไม่มีเนื่องจากเป็นสมุนไพรที่ปลอดภัย
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลมาแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

11. ข้อห้ามใช้ของผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้น* คืออะไร

- ท่อน้ำดีอุดตัน
- มีความผิดปกติในการทำงานของไต
- ไม่มีเนื่องจากเป็นสมุนไพรที่ปลอดภัย
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลมาแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

12. ข้อใดถูกเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้น* ร่วมกับยาแผนปัจจุบัน

- ใช้ร่วมกับยาได้ทุกชนิดเนื่องจากเป็นสมุนไพรที่ปลอดภัย
- ไม่ควรใช้ร่วมกับยาบางกลุ่ม คือ (เลือกเพียง 1 ข้อ)
  - ยาแก้แพ้ เช่น ยาไฮดรอกซีซีน (Hydroxyzine), คลอเฟนิรามีน (Chlorpheniramine), เซทิริซีน (Cetirizine) เป็นต้น
  - ยาต้านการจับตัวของเกล็ดเลือด เช่น ยาวอร์ฟาริน (Warfarin), แอสไพริน (Aspirin) เป็นต้น
  - อื่นๆ โปรดระบุ.....
- ไม่สามารถใช้ร่วมกับยาใดๆได้เลย
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล

เคยรับทราบข้อมูลมาแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

13. ปัญหาที่พบบ่อยในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรเข้มข้น* คืออะไร

- พบการปนเปื้อนในวัตถุดิบที่นำมาใช้
- ปริมาณสารสำคัญต่ำกว่ามาตรฐาน
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลมาแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ตอนที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: กรุณาตอบแบบสอบถาม โดยเลือกตัวเลือกที่ตรงกับคำตอบ และความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย   หญิง

2. อายุ.....ปี

3. สถานภาพ

โสด

แต่งงาน

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. โรคประจำตัว   ไม่มี   มี (ตอบข้อ 4.1)

4.1 ท่านมีโรคประจำตัวต่อไปนี้หรือไม่

โรคกระเพาะอาหาร

โรคหัวใจ

โรคเบาหวาน

โรคไต

โรคความดันโลหิตสูง

โรคตับ

โรคไขมันในเลือดสูง

โรคที่เกี่ยวกับความผิดปกติของข้อ

โรคที่เกี่ยวกับความผิดปกติของเลือด   อื่น ๆ โปรดระบุ.....

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

5. ยาที่ใช้อยู่

- ยาลดการหลั่งกรด เช่น รานิทิดีน (Ranitidine), โอมิพราโซล (Omeprazole)
- ยาลดระดับน้ำตาลในเลือด เช่น เมทฟอร์มิน (Metformin), ไกลเบนคลาไมด์ (Glibenclamide)
- ยาต้านการแข็งตัวของเลือด (Anticoagulant) เช่น วอร์ฟาริน (Warfarin), เฮพาริน (Heparin)
- ยาละลายลิ่มเลือด (Thrombolytic) เช่น อัลทีเปส (Alteplase)
- ยาต้านเกล็ดเลือด (Antiplatelets) เช่น แอสไพริน (Aspirin), ไอบูโพรเฟน (Ibuprofen)
- อื่นๆ (โปรดระบุ)
- .....
- .....

6. ระดับการศึกษาสูงสุด

- ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
- ปวช./ปวส./อนุปริญญา ปริญญาตรี
- ปริญญาโทหรือสูงกว่า อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

7. อาชีพ

- ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน
- รับจ้าง แม่บ้าน
- นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญานิพนธ์ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

แบบทดสอบความรู้ ชุดที่ 2

จงเลือกคำตอบที่ตรงกับความเข้าใจของท่านมากที่สุด

หมายเหตุ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชัน* หมายถึง ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชัน อภัยภูเบศร, ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันแคปซูล GPO และ

ผลิตภัณฑ์สารสกัดขมิ้นชัน Antiox®

1. ส่วนใดของขมิ้นชันที่นำมาใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชัน*

- ราก
- เหง้า (ลำต้นใต้ดิน)
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

2. สารสำคัญอะไรในขมิ้นชันที่มีสรรพคุณในการบรรเทาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ

- เคอร์คูมินอยด์ (Curcuminoid)
- น้ำมันหอมระเหย
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

3. สารสำคัญอะไรในขมิ้นชันที่มีสรรพคุณในการต้านอนุมูลอิสระ และต้านการอักเสบ

- เคอร์คูมินอยด์ (Curcuminoid)
- น้ำมันหอมระเหย
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

4. ข้อใดคือข้อบ่งใช้ของผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันอภัยภูเบศร

- บรรเทาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ
- ต้านอนุมูลอิสระ
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

5. ข้อใดคือข้อบ่งใช้ของผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันแคปซูล GPO

- บรรเทาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ
- ต้านอนุมูลอิสระ
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญานิพนธ์ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

6. ข้อใดคือข้อบ่งชี้ของผลิตภัณฑ์สารสกัดขมิ้นชัน Antiox®

- บรรเทาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ
- ต้านอนุมูลอิสระ
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลมาแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

7. ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันตราอภัยภูเบศร โดยทั่วไปมีวิธีการใช้อย่างไร

- รับประทานครั้งละ 1-2 แคปซูล วันละ 4 ครั้ง
- รับประทานครั้งละ 1-2 แคปซูล วันละ 1 ครั้ง
- รับประทานได้ทั้งสองแบบ
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลมาแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

8. ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชันแคปซูล GPO โดยทั่วไปมีวิธีการใช้อย่างไร

- รับประทานครั้งละ 1-2 แคปซูล วันละ 4 ครั้ง
- รับประทานครั้งละ 1-2 แคปซูล วันละ 1 ครั้ง
- รับประทานได้ทั้งสองแบบ
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลมาแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

9. ผลกระทบที่สารสกัดจากขมิ้นชัน Antiox® มีวิธีการใช้อย่างไร

- รับประทานครั้งละ 1-2 แคปซูล วันละ 4 ครั้ง
- รับประทานครั้งละ 1-2 แคปซูล วันละ 1 ครั้ง
- รับประทานได้ทั้งสองแบบ
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลมาแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง

10. อาการข้างเคียงที่พบบ่อยจากการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชัน* คืออะไร

- ท้องผูก
- คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสีย
- ไม่มีเนื่องจากเป็นสมุนไพรที่ปลอดภัย
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลมาแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

11. ข้อห้ามใช้ของผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้น* คืออะไร

- ท่อน้ำดีอุดตัน
- มีความผิดปกติในการทำงานของไต
- ไม่มีเนื่องจากเป็นสมุนไพรที่ปลอดภัย
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลมาแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

12. ข้อใดถูกเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้น* ร่วมกับยาแผนปัจจุบัน

- ใช้ร่วมกับยาได้ทุกชนิดเนื่องจากเป็นสมุนไพรที่ปลอดภัย
- ไม่ควรใช้ร่วมกับยาบางกลุ่ม คือ (เลือกเพียง 1 ข้อ)
  - ยาแก้แพ้ เช่น ยาไฮดรอกซีซีน (Hydroxyzine), คลอเฟนิรามีน (Chlorpheniramine), เซทิริซีน (Cetirizine) เป็นต้น
  - ยาต้านการจับตัวของเกล็ดเลือด เช่น ยาวอร์ฟาริน (Warfarin), แอสไพริน (Aspirin) เป็นต้น
  - อื่นๆ โปรดระบุ.....
- ไม่สามารถใช้ร่วมกับยาใดๆได้เลย
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล

เคยรับทราบข้อมูลมาแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง
 บทความย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
 เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
 are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

13. ปัญหาที่พบบ่อยในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรเข้มข้น* คืออะไร

- พบการปนเปื้อนในวัตถุดิบที่นำมาใช้
- ปริมาณสารสำคัญต่ำกว่ามาตรฐาน
- ไม่เคยรับทราบข้อมูล
- เคยรับทราบข้อมูลมาแต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ตอนที่ 4 แบบประเมินการให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ขมิ้นชัน

ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่คิดว่าตรงกับระดับความรู้ที่ท่านมีในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด

ระดับการประเมิน : มีความรู้มากที่สุด (4) ----- มีความรู้น้อย (1)

ความรู้ต่อผลิตภัณฑ์ขมิ้นชัน	4 มากที่สุด	3 มาก	2 ปานกลาง	1 น้อย
1.3.1 สรรพคุณของผลิตภัณฑ์ขมิ้นชัน				
- ก่อนการให้ความรู้				
- หลังการให้ความรู้				
1.3.2 ขนาดและวิธีใช้ผลิตภัณฑ์ขมิ้นชัน				
- ก่อนการให้ความรู้				
- หลังการให้ความรู้				
1.3.3 ข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ของผลิตภัณฑ์ขมิ้นชัน				
- ก่อนการให้ความรู้				
- หลังการให้ความรู้				
1.3.4 สารสำคัญในผลิตภัณฑ์ขมิ้นชัน				
- ก่อนการให้ความรู้				
- หลังการให้ความรู้				
1.3.5 คุณภาพวัตถุดิบในผลิตภัณฑ์ขมิ้นชัน				
- ก่อนการให้ความรู้				
- หลังการให้ความรู้				

ท่านคิดว่าข้อมูลใดที่มีประโยชน์ต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชันมากที่สุด

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.

ภาคผนวก ค เอกสารประกอบการให้ความรู้

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Curcuma longa* L.

ส่วนที่นำมาใช้: เหง้า (Rhizome)

สรรพคุณและสารสำคัญที่พบ: ประกอบด้วยสารสำคัญ 2 กลุ่มดังตารางต่อไปนี้

สรรพคุณ	กลุ่มสารออกฤทธิ์
1. บรรเทาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ แน่น จุก เสียด	น้ำมันระเหย (volatile oil) ที่ประกอบด้วยสารเทอร์เมอร์โนอน (turmerone) และ ซิงจีเบอร์ีน (zingiberene) เป็นหลัก
2. ต้านอนุมูลอิสระ	สารกลุ่มเคอร์คิวมินอยด์ (curcuminoids) ประกอบด้วย เคอร์คิวมิน (curcumin), โมโนเดสเมทอกซีเคอร์คิวมิน (monodesmethoxycurcumin), บิสเดสเมทอกซีเคอร์ คิวมิน (bisdsmethoxycurcumin)

อาการข้างเคียง : คลื่นไส้ ท้องเสีย ปวดหัว ผิวหนังอักเสบจากการแพ้

ข้อห้ามใช้: ห้ามใช้ในผู้ที่ท่อน้ำดีอุดตัน ผู้ที่มีประวัติแพ้ยານี้หรือไม่สามารถทนผลข้างเคียงจากยานี้ได้

ข้อควรระวัง:

- ควรระวังการใช้กับผู้ป่วยโรคหัวใจในถุงน้ำดี ยกเว้นภายใต้การดูแลของแพทย์
- ควรระวังการใช้กับหญิงตั้งครรภ์ และเด็ก เนื่องจากยังไม่มีข้อมูลด้านประสิทธิผลและความปลอดภัย ยกเว้นภายใต้การดูแลของแพทย์

การเกิดอันตรกิริยากับยาอื่น:

- เมื่อใช้ร่วมกับยากลุ่มที่มีผลต่อการแข็งตัวของเลือด เช่น Warfarin, Aspirin จะเสริมฤทธิ์ทำให้เลือดแข็งตัวช้าลง
- เมื่อใช้ร่วมกับยายับยั้งการหลั่งกรดจะส่งผลให้ประสิทธิภาพของยาของยาลดลง
- เสริมฤทธิ์กับยาลดระดับน้ำตาลในเลือดส่งผลให้ระดับน้ำตาลในเลือดต่ำได้

คุณภาพวัตถุดิบ

คุณภาพของวัตถุดิบที่สำคัญนอกจากปริมาณสารสำคัญของขมิ้นชันที่ต้องได้มาตรฐานแล้ว ปัญหาในเรื่องของการปนเปื้อนก็เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณา ซึ่งสำหรับขมิ้นชันมักพบปัญหาการปนเปื้อนโลหะหนัก ในขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรขมิ้นชันเช่น สารหนู แคดเมียม และตะกั่ว ดังนั้นวัตถุดิบที่นำมาผลิต

จึงต้องมีการควบคุมคุณภาพและปริมาณโลหะหนักในผลิตภัณฑ์ไม่ให้เกินเกณฑ์ที่กำหนด โดยองค์การอนามัยโลก และตำรามาตรฐานยาสมุนไพรไทย (Thai Herbal Pharmacopoeia) ได้กำหนดการปนเปื้อนของตะกั่วไว้ไม่เกิน 10 มิลลิกรัม/กิโลกรัม, แคดเมียมไม่เกิน 0.3 มิลลิกรัม/กิโลกรัม, และสารหนูไม่เกิน 4 มิลลิกรัม/กิโลกรัม

Reference

1. หน่วยบริการฐานข้อมูลสมุนไพร สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. ฤทธิ์ลดน้ำตาลในเลือดของ Curcumin จากขมิ้นชัน [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. [เข้าถึงเมื่อ 29 มี.ค. 2557]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.medplant.mahidol.ac.th/active/shownews.asp?id=732>
2. พัชราภรณ์ ภูไพบูลย์, ศิริวัลย์ สร้อยกล่อม, พินิจ ไพรสนธิ. การปนเปื้อนโลหะหนักในยาสมุนไพรไทย. การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 48; 3-5 ก.พ. 2553; กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2553.
3. ผศ.ดร.เภสัชกรหญิง สุดารัตน์ หอมหวล. ฐานข้อมูลเครื่องยาและสมุนไพร [อินเทอร์เน็ต]. อุบลราชธานี: คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี; 2554. [เข้าถึงเมื่อ 23 ก.พ. 2557]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaicruddrug.com/main.php>
4. รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล. องค์ความรู้จากงานวิจัยสมุนไพรไทย 10 ชนิด : กระชายดำ กวาวเครือขาว ขมิ้นชัน ขิง บัวบก พริกไทย ไพล ฟ้าทะลาย มะขามป้อม มะระขี้นก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ; 2554.

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของโครงการปริญญาโทที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของโครงการปริญญาโทที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of Senior Project in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the Senior Project authors' files submitted through the faculty.